

TORSDAG 27 SEPTEMBER. NR 39/2012

Räkna
inte ut
änglarna!
Sidan 10

Nygamla
rykten om
Jesus
Sidan 6

Skapelse-
berättelse
utan skapare
Sidan 12

Restmums

Sidan 7

Stöd och samtal kan lösa konflikt

Hjälp finns att få då med-
arbetare i församlingar
hamnar i luven på varann.

Sidan 4

Lyssnar till själen

Sidan 12

**Nu tror forskarna på
svepduken från Turin**

Sidan 8

**Kaskö
lutar mot
Närpes**

Sidan 5

**Bloggar
om vardag
i Nepal**

Sidan 20

PROFILER JARI JOLKKONEN

Biskopen spolar neutraliteten

Sidan 2

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Tron får tåla allt

KP ”MUSLIMER är nolltoleranta och humorbefriade fanatiker.” ”Muslimer tar sin tro på alldeles för stort allvar och är ett tacksamt mål att provocera.” För de enda heliga värden väst erkänner i dag är demokrati, mänskliga rättigheter och den vetenskapliga världsuppfattningen.”

Janne Strang laddar en vass salva i en krönika i helgens HBL. Temat är det senaste Mohammed-bråket under rubriken *Jaha, nu marscherar de igen...*

HAN SAMMANFATTAR bara det som många attitydundersökningar visar. Att det finns bara en grupp som det upplysta folket i väst ogillar nästan lika mycket som muslimer: nämligen djupt religiösa människor överlag. Och att orsaken till att muslimerna fortfarande hamnar högst upp i ogillalistan är att de ännu inte lärt sig att ligga lågt, tiga och tåla. Att tolerans här i det upplysta samhället faktiskt *kostar*, därför att det inte finns någon genuin vördnad att vänta sig. På sin höjd kan den religiösa få samma överseende som ett fantiserande barn, noterar Strang.

HÅRT MEN SANT. Den europeiska synen på religion på 2000-talet är att den kan vara dålig (taliban) eller bra (Dalai Lama). Dålig religion hålls ischack genom att göra tro till en privatsak. Det goda som religionen har att ge kan man ta tillvara genom att troende blir religiöst socialiserade.

Britten David Voas sysslar med kvantitativ sociologi och har följt med hur de europeiska värderingarna har utvecklats under det senaste decenniet. Han redogör för hur vita briter ogillar muslimer (37 procent) och religiöst övertygade överlag (31 procent). I Nederländerna svarar 80 procent att människor med stark religiös övertygelse ofta är intoleranta mot andra. Över 70 procent anser i samma veva att religionen bör hållas utanför sociala och politiska debatter och att politiker faktiskt blir sämre om de har en religiös övertygelse.

DEN HETER TOLERANS den nya gyllene regeln. Men termen relativism passar bättre. Enligt Voas skapar den antagonism och ogillande mot specifika övertygelser och värderingar, misstänksamhet mothängivenhet och ett samhällskontrakt om att religionen varken får eller ska synas. Voas talar om pluralismens paradox. Toleransen mot religiös mångfald har ökat – men toleransen mot religiös övertygelse har minskat. Därför är man beredd att reglera inte vad andra tror på – men nog hur mycket och hur detta syns. Det gäller också inskränkningar i yttrandefriheten, samtidigt som dehängivna religiösa inte kan förvänta sig en respekt för deras heliga värden i offentligheten. Tvärtom.

HÄNGIVNA KRISTNA är nolltoleranta och humorbefriade fanatiker. De tar sin tro på alldeles för stort allvar och är ett tacksamt mål att provocera. För de enda heliga världen väst erkänner i dag är ”demokrati, mänskliga rättigheter och den vetenskapliga världsuppfattningen”. Är det så?

Eller för att låna slutklämmen mot en troende i en religionsdebatt på ett stort svenskt nätforum: ”Du är en lögnare och har IQ som ett barn vilket jag inte kommer att argumentera mot.” Glasklarare än så blir det inte. Eller?

”Toleransen mot religiös mångfald har ökat – men toleransen mot religiös övertygelse har minskat.”

PROFILEN: JARI JOLKKONEN

” Att kunna växa till en bra människa är viktigare än goda inlärningskunskaper. ”

Biskopen vill ha klara mål

Den nya biskopen i Kuopio Jari Jolkkonen är en lutherkännare som gillar skogen som plats både för jakt och meditation. Han är bekymrad över dagens skola som är duktig på att ge kunskap men där det är svårt att växa som människa.

TEXT: ROLF AF HÄLLSTRÖM

När riksdagens fotbollsklubb mötte prästernas lag FC Papit i en match för några veckor sedan gjorde biskop **Jari Jolkkonen** det första målet.

– Vi vann med 2–1, småler den färska Kuopio-biskopen men tillägger att ledningsmålet ger en för smickrande bild av honom som fotbollsspelare.

Han är bättre på boboll, för att inte tala om skidåkning. Pogostaloppet hemma i Ilomants varje vårvinter är landets näst största långskidningsevenemang efter Finlandialoppet. Det veckoslutet hålls fritt från visitationer och andra biskopliga engagemang.

– Femtio kilometer med traditionell stil på lördagen och femtio i fri stil på söndagen.

Den färska biskopen i Kuopio gillar skogen. Han är hemma i Finlands östligaste kommun Ilomants där han var aktiv scout.

– Vi var ute i skogen vartannat veckoslut, säger Jolkkonen. När han valdes till biskop i maj började han med att dra ut på en ”retreat”, tre dagars ensamhet i skogarna i Ilomants. Sin relationen till skogarnas rovdjur kallar han en kompromiss.

– Jag har aldrig lyckats fälla en björn, och björnen har heller aldrig fått mig.

Med egna jaktgevär i skåpet får biskopen lov att säga sitt i vapendiskussionen.

– Vapen är som en brödkniv. I sig varken gott eller ont, men kan användas fel. Som den teolog han är tillägger han

att allt som är gott kan gå sönder i människans händer. Både datorer och internet, liksom sexualitet, vin och arbete.

Skoltalko för arbetsro

När skolorna började i höstas kallade Jolkkonen elevernas föräldrar till ”talko för skolans arbetsro”. Vi kan med skäl vara stolta över att vår skola ligger i topp när det gäller inlärningsresultat. Men det finns en baksida, andra undersökningar säger att vi ligger i boten med länder som Grekland och Argentina när det gäller skolans arbetsro. En inhemsk undersökning tillägger att fem till sju procent av skolans elever mobbas varje vecka.

I samma skola som producerar Europas bästa inlärningsresultat är det så stökigt att tusentals barn regelbundet mobbas.

– Att kunna växa till en bra människa är viktigare än goda inlärningskunskaper. För många har livets utförsbacke börjat med att de mobbats i skolan, säger Jolkkonen.

Lärarna saknar redskap för att upprätthålla arbetsron. Dessutom har alltför många föräldrar gått in för en ”felaktig oskuldkultur” som han kallar det.

– Kommer det ett meddelande från skolan om att något är fel vägrar föräldrarna lyssna. I stället skyller de på lärarna eller grannens omöjliga ungar.

Jolkkonen protesterar mot uppfattningen att skolan ska fungera som ”tjänsteproducent” åt föräldrarna i en-

lighet med deras personliga preferenser. Lärarna hamnar i en omöjlig situation med 28 elever i klassen med egen agenda för sin fostran.

– Det finns bara en enda nationell agenda för skolan som riksdagen i demokratisk väg ställt upp.

Positiv religionsfrihet

Före biskopsvalet var Jolkkonen biskopsmötets sekreterare med arbetsplatsen i Kyrkans hus på Skatudden. Hans tre äldre barn gick i samma Helsingforsskola. Det väckte uppmärksamhet när han som nyvald biskop inte lät sina barn delta i skolans våravslutning utan bara avhämta betygen.

– Den skolans fester är helt sekulariserade. Föräldrarna har under flera år

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör May Wikström tfn (09) 612 615 33/ 040 153 0313 may.wikstrom@kyrkpressen.fi	Redaktion i Österbotten Norrmalmsgatan 21 A 68600 Jakobstad gsm 050 585 6460	Christa Mickelsson tfn (09) 612 615 52	Utgivare: Fontana Media Ab
Redaktion i Helsingfors Sandvikskajen 13 00180 Helsingfors Tfn (09) 612 615 49 Fax (09) 278 4138	Redaktörer: e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi	Johan Sandberg (Österbotten) gsm 050 585 6460	Bank: Sampo IBAN: FI34 8000 13011585 40 BIC: DABAFIHH
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi	Rolf af Hällström tfn (09) 612 615 53	Sofia Torvalds tfn (09) 612 615 54	Paradbild: Andreas Andersson
Tomas von Martens tfn (09) 612 615 49	Webbredaktör: webbred@kyrkpressen.fi	Layout: Malin Aho	Tryck: Botnia Print, Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör: Erika Rönngård tfn (09) 612 615 50, annons@kyrkpressen.fi	Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.	Tom Kytö puro, tjänstledig	Prenumerationer och adressändringar tfn (09) 612 615 50, prenumeration@kyrkpressen.fi. Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.
Annonspriser: Färg 2,05 €/spmm Svart-vit 1,65 €/spmm Moms 23% tillkommer	För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi	Björn Sten, gsm 0400 012 390	Prenumerationspriser: Finland & Norden 68 € Utlandet 83 €
Radannonser: 4,50 €/rad inkl. moms.	Annonsförsäljning: e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi	Leif Westerling, gsm 050 329 4444, fax (09) 278 4138	
Familjeannonser: 1 €/spmm inkl. moms.		Jonny Åstrand, tfn (06) 347 0608, gsm 0500 924 528, fax (06) 347 1018	

artigt vänt sig till rektorn för att få en ändring till stånd. De vill att man sjunger finländska julsånger och inte amerikanska och att "Den blomstertid" tas till heders igen.

Men rektorn vägrar och säger att det är religionsutövning. Det här kan ske trots att både riksdag och regering uttryckligen sagt ifrån att kristna inslag ska ingå i den finländska kulturtradition som skolan förmedlar. Om någon sjunger en psalm är det inte fråga om det som grundlagen kallar religionsutövning. Den västerländska demokratin utgår från en positiv religionsfrihet. Religiösa inslag för både höras och synas.

– Det offentliga rummet är aldrig neutralt och oberoende av värderingar,

KROPPSKULTUR
ÄR viktigt säger biskop Jari Jolkkonen som talar för en kroppens teologi. FOTO: KIMMO MÄNTYLÄ/LEHTIKUVA.

påpekar Jolkkonen. När den finländska julen i barnens skola ersätts med "neutrala" amerikanska traditioner finns ett sekulariserat ideal bakom.

Men ett slag av ateism går an också för Jolkkonen, han kallar sig "facebookateist". Hellre face to face än i Facebook, säger han och citerar med glimten i ögat ett Jesusord som stöd: "Kasta era nät i sjön."

Iförsamlingsarbete är utfärder och läger är viktiga arbetsredskap. Skriftskolläger är populära just för att de är fysiska upplevelser.

För Jolkkonen är indelningen i liberaler och konservativa ett otyg och han svarar undvikande på den sortens frågor. Först när samtalet kommer in på "en tredje väg" är han med igen och på-

minner om att liberalteologi ursprungligen var en kristen apologi. Den ville försvara den kristna tron inför modernismens anklagelser genom att skala bort mytologiskt material. Men när liberala biskopar tycker det går att slopa tanken på en personlig Gud har den vägen nått sitt slut. Kristendomen är historisk och kan inte uppdateras på det sättet, menar Jolkkonen som går med på att kalla sig postliberal.

– Trosbekännelsen till exempel är den odelade kyrkans bekännelse och den kan kyrkan aldrig släppa, säger han. Men naturvetenskapen har hämtat in så många nya frågor och då är det nödvändigt att justera teologin.

– Vetande och tro talar om samma verklighet och utmanar därför varann.

JARI JOLKKONEN

BISKOP I KUOPIO STIFT SEDAN I MAJ I ÅR. TIDIGARE BISKOPSMÖTETS GENERALSEKRETERARE.

HAR DOKTORERAT PÅ LUTHERS SAKRAMENTSUPPFATTNING, GETT UT EN BÖNBOK FÖR PRÄSTER OCH LUTHERDOMENS ABC TILLSAMMANS MED JAAKKO HEINIMÄKI.

ÄR 42 ÅR, GIFT OCH HAR FEM BARN.

Snart startar skolbygget i Kongo

INSAMLING. I ungefär ett och ett halvt år har församlingarna i Borgå stift engagerat sig i ett skolbyggnadsprojekt i Kongo. Målet med Kyrkans Utlandshjälps insamling för en ny skola i byn Mangina i norra Kivu är att samla in 70 000 euro för bygget.

– När vi kollade in läget i början av september och insåg att vi redan sam-

lat 57 000 euro blev vi både glada och förvånade över att det gått så snabbt, säger **Cecilia Forsén** som är koordinatör för församlingskontakter vid Kyrkans Utlandshjälp.

Avsikten med projektet är att aktivera frivilligarbete för globalt ansvar och ge svenskspråkiga församlingar ett projekt att enas kring. Under våren och somma-

ren ordnades allsångsevenemang för att stöda byggandet av Tendelaskolan. Kyrkans Utlandshjälp tryckte upp sånghäften och cirka 30 svenskspråkiga församlingar var med och sjöng sommarsånger.

– Också många skolor har samlat in pengar, till exempel Katedralskolan i Åbo och skolorna i Tena-

la och Tammerfors i sam-

arbete med lokalförsamlingarna. Nu ska byggarbetet snart inledas. Projektkoordinatör **Liisa Perkkiö** ska ta kontakt med dem som ansvarar för bygget och varsla om att det snart är dags att sätta i gång. – Själva byggarbetet tar ungefär ett halvår, säger Forsén.

■ SOFIA TORVALDS

DEN NUVARANDE Tendelaskolan är byggd av pinnar och lera och kräver ständiga reparationer. FOTO: LIISA PERKKIÖ

INGÅ FÖRSAMLING har inlett en arbetslagsutveckling för att komma till rätta med konflikterna inom personalen. FOTO: KP-ARKIV

Handledning kan lösa låst läge

KONFLIKTER. Personalvården i stiftet är inte fulländad. Ändå skönjer stiftssekreteraren för personalvård och utbildning Margareta Puiras en attitydförbättring. – De anställda har blivit bättre på att inte sopa problemen under mattan.

TEXT: CHRISTA MICKELSSON

Med jämna mellanrum trillar de in, rapporterna om personalkonflikter och låsta situationer i församlingarna ute i stiftet. I somras rapporterade medierna bland annat om det infekterade arbetsklimatet i Ingå församling, där kyrkoherden och en del av personalen hamnat i konflikt. **Margareta Puiras** är stiftssekreterare för personalvård och utbildning vid domkapitlet i Borgå. Hon är den som ofta blir inkallad då problemen hopar sig. – Under mina tre år med den här uppgiften har jag besökt ganska många församlingar. Ibland ber församlingsanställda mig komma, men vi gör också rutinbesök inför till exempel biskops-

”Vi försöker att inte hytta med pekfingret, utan se vad vi kan göra för att hjälpa personalen.” Margareta Puiras

visitationer. Då försöker vi att inte hytta med pekfingret, utan se vad vi kan göra för att hjälpa personalen.

Utomstående hjälp

Puiras har besökt Ingå församling flera gånger sedan problemen blev uppenbara i början av året. – Biskopen, jag och stiftsnotarien besökte församlingen efter att de anställda skickat ett brev till domkapitlet. Vår rekommendation var då att församlingen går in för arbetslagsutveckling, och den processen har nu kommit i gång.

Ansvarsfrågor

Mikael Schönberg är vice ordförande för församlingsrådet i Ingå församling. Han säger att församlingsrådets uppgift är att ställa medel till förfogande då konflikter behöver lösas. – Vi har beviljat medel för arbetslagsutveckling i Ingå församling och alla förtroendevalda är rörande eniga om att vi vill att saker och ting så snabbt som möjligt ska komma in på rätt spår. – Det här är inget unikt, på alla arbetsplatser förekommer det konflikter av olika slag, säger Schönberg.

Arbetslagsutvecklingen i Ingå församling körde i gång härom veckan och kyrkoherden **Torsten Sandell** ser det som en god möjlighet att utveckla samarbetet inom personalen. I övrigt vill han inte uttala sig om läget. Det är familjerådgivaren **Leif Westerlund** som leder samtalen. – Vi har träffats en gång och den första gången är alltid en slags sondering. Det var en dag i god anda. Det står klart att det finns ett behov att verkligen ta tag i frågorna och jobba med dem tillsammans, och det kommer vi att göra.

Arbetet burit frukt

Leif Westerlund säger att kyrkan har gjort mycket för att rent allmänt utveckla sitt ledarskap. – I slutet av 90-talet var läget i församlingarna ganska akut. Rollen som ledare förändrades och det uppstod ökade krav på kyrkoherdarna. Det blev obligatoriskt för alla som söker en kyrkoherdetjänst att genomgå en kurs i församlingsledning. – Vi märker att dagens kyrkoherdar har en större beredskap att stiga in i uppgiften som ledare. Arbetet har burit synlig frukt.

– Å andra sidan har termen medarbetarfärdighet blivit aktuell inom organisationsvärlden på senare tid. Vad krävs det av mig som medarbetare? Den vinklingen börjar få fotfäste också inom kyrkans organisation, men är ännu inte lika synlig som ledarskapsutbildningen, konstaterar Westerlund.

VEMS ANSVAR?

- **Upplever en** församlingsanställd ett missförhållande är det dennes ansvar att ta upp det med sin förmän och förmännens ansvar att åtgärda problemet eller att ta upp det med chefen (kyrkoherden).
- **Det är kyrkoherdens ansvar** att reda ut situationen. Om läget blir inflammerat och förtroende saknas är det dags att ta upp saken i kyrkorådet.
- **Man kan också vända sig till domkapitlet** som kan ge rekommendationer, stöd och hjälp till den operativa ledningen.

KYRKOMÖTESOMBUD JURIDIK

Präst här, lekman där

Leif Nummela som prästvigdes i den ingermanländska lutherska kyrkan är samtidigt lekman i Ryssland men lekman i Finland har ifrågasatts.

Han kan inte bli medlem i den ingermanländska kyrkan utan att hans medlemskap i den finländska kyrkan ifrågasätts. Nummela är chefredaktör för Uusi Tie, språkrör för Folkmissionen, ett av vår kyrkas sex missions-sällskap. Han har bett sin jurist utreda frågan.

LEIF NUMMELA och den ingermanländska kyrkan accepterar inte kvinnliga präster. FOTO: KP-ARKIV

RELIGIONSUNDERVISNING EUROPA

Undervisning i fostrarroll

I ett mångkulturellt samhälle har religionsundervisningen en viktig uppfostrarroll, menar statsvetaren **Timo Himanen** som skrivit en doktorsavhandling om strategier som olika europeiska

länder använder för att tammas med de problem som uppstår i ett allt mer mångkulturellt Europa. Himanen har undersökt politiska linjedragningar och religionsundervisning i Storbritannien, Holland, Sverige och Danmark. – I dag anser man i Europa att alla elever ska få

undervisning med samma innehåll, undervisning som koncentrerar sig på opartisk information om olika åskådningar, säger Himanen. Han poängterar också att Europarådet önskar att medlemsländerna ska hitta gemensamma modeller för undervisningen.

Lappfjärd-Kristinestad vill aktivera lekmän

UPPROP. Jag vill också hjälpa till. De orden hoppas Lappfjärd-Kristinestads församling få höra av sina medlemmar.

TEXT: JOHAN SANDBERG

I samband med insamlingen Gemensamt Ansvar i februari sände församlingens diakonidirektion ut ett upp-rop i form av ett brev till alla hem. I brevet påminner man om att alla döpta medlemmar utgör församlingen och att alla behövs för att helheten ska fungera.

– Tanken är att väcka intresse bland lekmännen för ett engagemang i församlingen, säger diakonissan Anna-Lisa Nilsson.

Hon säger att motivet till uppropet inte är ekonomiskt.

– Det är roligare när man är flera.

Församlingen nämner tolv punkter där medlemmarna kan vara behjälpliga. Det handlar om allt från att hjälpa till i gudstjänsten till praktiskt arbete och att möta människor.

– Vi har nog fått respons på brevet, men inte så mycket som vi hoppats på. Det har varit lättast att få frivilliga att ställa upp i gudstjänsterna.

För den som vill engagera sig i församlingen erbjuds också utmaningar av olika slag. Den största utmaningen finns sannolikt i invandrararbetet.

– Det kräver mycket av dem som engagerar sig. Många asylsökande lever i ovisshet över om de ska få stanna eller inte. De behöver hjälp med än det ena och än det andra. Några gånger i terminen

ordnar församlingen en internationell kväll. Då bjuder man in bland andra de asylsökande. Kvällarna avslutas med samtal runt en kaffekopp i församlingshemmet.

– Kvällarna har en trogen grupp besökare. I höst har nya asylsökande anlänt och det gäller att få kontakt med dem också. De flesta är muslimer men de kommer till kvällarna ändå.

Församlingen har en fungerande besökstjänst som också behöver rekrytera nya frivilliga.

– Även om grannhjälpen fungerar på landsbygden behövs besökstjänsten.

Sedan 2010 har Pärilbandet, en grupp på 30-40 kvinnor, samlats i församlingen.

– Den gruppen leds av frivilliga och där ser man hur det fungerar när de som är engagerade tar ansvar. Det är en positiv grupp som är öppen för nya och inte cementserad. Dit kan man komma fast man inte varit med förut. Där finns också möjlighet att hjälpa till.

Gruppen arbetar målmedvetet med att försöka skapa enhet i församlingen genom att samla kvinnor från alla delar av Kristinestad.

Även inom barn- och ungdomsarbetet finns möjligheter att hjälpa för den som intresserar sig för det.

På det praktiska planet kan man hjälpa till med talkoarbete på församlingens lägergård Jonnsborg i Sideby eller med hjälpsändningarna till vänförsamlingen Hania i Estland.

– Det är bara att ta kontakt med någon av församlingens anställda om man vill vara med.

DÅ INVANDRARE får stöd i församlingen kan det betyda diskussion kring en kopp kaffe. FOTO: SXC.HU

Kaskö lutar nu mot Närpes

FUSION. Ska Kaskö församling slå ihop sig med Närpes? Kanske. För att undvika en inflammerad debatt ska medlemmarna få säga sitt först.

TEXT: SOFIA TORVALDS

För några veckor sedan slog nyheten ner som en bomb i lokalpressen: ”Kaskö berett att bli del av Närpes församling.” Visst hade frågan diskuterats redan länge, men då fanns också Kristinestad med som ett alternativ. Att församlingens förtroendevalda lutade mot Närpes var en nyhet.

– Vi har diskuterat samslagslagning redan länge. Församlingarna i Pörtom och Övermark ska slå sig samman med Närpes år 2014 och det brådskar om vi ska haka på, säger kyrkoherde Tom Ingvesgård.

För tillfället är Kaskö församling en självständig församling som lyder under Lappo stift. Om det blev en fusion med Närpes skulle det innebära stiftsbyte: Kaskö skulle bli en del av Borgå stift. Att få en svenskspråkig biskop är kanske inte helt oproblematiskt för de cirka två tredjedelar av församlingsmedlemmarna som har finska som modersmål. Ändå är det just de finskspråkiga förtroendevalda som lutar åt en fusion med det svenska Närpes i stället för det mer tvåspråkiga Kristinestad.

Självständighet kostar

Men orsaken till att Kaskö tvekar inför alternativet att fortsätta som förr är krass: pengarna börjar vara slut. Sedan Botnia lade ner sin fabrik i Kaskö har församlingen förlorat över 70 000 euro i samfundsskatt. Kaskö församling har nyss fått ett prövningsbaserat verksamhetsbidrag från Kyrkostyrelsen, men Ingvesgård tror inte att pengarna räcker ändå.

– De förtroendevalda vill ännu utreda om det finns ett alternativ till en sammanslagning, men som jag ser det blir priset för högt om vi ska spara oss ur den här uppförbacken.

KYRKOHERDE TOM Ingvesgård ser många fördelar med att Kaskö blir en kapellförsamling i Närpes församling. FOTO: KP-ARKIV/JOHAN SANDBERG

Han menar att det inte är någon idé att bevara självständigheten till vilket pris som helst.

– Om 90 procent av intäkterna går till löner är det inte hållbart i längden. Det är bättre att ha gemensam förvaltning och dra nytta av synergieffekterna av att tillhöra en stor församling.

Ingvesgård säger att Kaskö inte ännu gjort några officiella närmanden åt Närpeshållet.

– Men vi verkar vara välkomna.

Öppen diskussion

Tom Ingvesgård har gått in för att diskutera fusionsplanerna öppet trots att allt ännu är i sin linda.

– Jag tror på öppenhet. Det har visat sig att även om man bereder en sådant här ärenden hur bra som helst slår det ner som en bomb. Nu hinner kanske de största känslorna

läggas sig innan besluten fattas. Jag hoppas på en saklig diskussion.

Kaskö har haft ett bra samarbete mellan språkgrupperna i församlingen och inga större stridigheter.

– Så hoppas jag det förblir.

Det blir en diskussion om fusionsplanerna efter söndagens gudstjänst i Kaskö (30.9). Då får alla församlingsmedlemmar bidra med sin åsikt.

FAMILJEÅTERFÖRENING ANSÖKAN

Finland ställer oskäligen krav

Kraven som vårt land ställer på flyktingfamiljer som vill återförenas är oskäligen. Det säger ärkebiskop **Kari Mäkinen** efter sitt Afrikabesök.

Finland kräver att varje återflyttare gör en personlig ansökan på en finsk ambassad. Tidigare kunde man göra den i Finland för alla familjemedlemmars del.

Ändringen drabbar främst somalier som måste göra en dyr resa till Addis Abeba i Etiopien eller Nairobi i Kenya. Flyktingarna blir i stället kvar i Etiopien som tagit emot en halv miljon somaliska flyktingar.

DANMARK DOP

Ortodoxa erkänner inte dop

Den rysk-ortodoxa kyrkan erkänner inte längre den danska folkkyrkans dop. Meddelandet kommer från det rysk-ortodoxa patriarkatet som en reaktion på att den danska folkkyrkan har infört vigsel av homosexuella, skriver Kristeligt Dagblad.

”Vi erkänner inte dopen officiellt, varken de svenska eller danska. Att ta emot någon utan att han eller hon blir omdöpt är omöjligt för oss eftersom homosexuella förhållanden är synd i ortodox teologi”, säger patriarkatets talesman **Dimitrij Sizonenko**.

BÖNER GÖTEBORG

Bönestunder på bokmässan

I Nordens monter på bokmässan i Göteborg inleds varje dag med en morgonbön. I dag, torsdag, leddes bönen av **Peter Borenstein** som är rabbin och överläkare i neurologi, verksam i Göteborg. I morgon, fredag, är det **Marika Palmdahl** från Svenska kyrkan som står för morgonbönen. På lördag leds bönen av sikhiske **Balprit Singh**, 17-årig gymnasist från Oslo.

Den sista bönen på söndag leds av **Naveed Baig** som är imam och viceordförande för Islamisk-Kristet studiecenter i Köpenhamn.

ETT NYUPPTÄCKT papyrusfragment har lett till diskussion om Jesus civilstånd. FOTO: ISTOCK

Jesus civilstånd aktuellt igen

PAPYRUSUPPTÄCKT. Professor Karen King vid Harvards universitet i USA har publicerat en upptäckt av ett papyrusfragment som låter förstå att Jesus kan ha varit gift. Fragmentets ålder har ännu inte kunnat fastställas på ett tillförlitligt sätt.

TEXT: TOMAS VON MARTENS

Ett papyrusfragment som härstammar från de första århundradena efter vår tideräknings början ser ut att innehålla nya uppgifter om Jesus civilstånd. Fyndet offentliggjordes i Rom av forskaren och professorn **Karen King** som är verksam vid Harvard.

Papyrusfragmentet innehåller delar av meningar och fraser. Fyndet har fått stort utrymme i medierna den senaste tiden med rubriker som låter förstå att Jesus möjligen var gift. I det mest kontroversiella text-

fragmentet kan man läsa följande: ”Jesus sa till dem: Min Fru ...” Resten av meningen saknas i fragmentet.

Enligt uppgift skulle Karen King ha fått papyrus-

Ända sedan Da Vinci-koden har Jesus civilstånd diskuterats livligt i medierna.

Päivi Vähäkangas

fragmentet av en anonym samlare år 2010.

– Jag trodde inte det var äkta och var inte intresserad. Den kristna traditionen har länge menat att Jesus inte var gift, även om inga säkra historiska bevis finns för det antagandet, säger Karen King i ett uttalande för *Washington Post*.

King har låtit flera andra forskare undersöka texten och flera av dem har ansett att fragmentet är äkta, det vill säga att texten härstammar från antiken.

Tidningen *Kotimaa* har talat med den finländska papyrusforskaren **Päivi Vähäkangas** som inte tror att papyrusen är äkta.

– Jag ser det som högst troligt att fragmentet är en förfälskning. Papyrusens ålder har inte ännu fastställts med vetenskapliga metoder. King har tillsammans med en annan papyrolog daterat fragmentet till 400-talet efter Kristus.

Vähäkangas är mycket skeptisk till innehållet i fragmentet.

Skandalöst fynd

– Hur är det möjligt att man i ett okänt papyrusfragment hittar ett påstående som är så här spännande och skandalöst? Ända sedan *Da Vinci-koden* har Jesus civilstånd diskuterats livligt i medierna, säger Vähäkangas till *Kotimaa*.

– Även om det skulle visa sig att fragmentet är äkta så ger det oss ingen ny information om historiens Jesus. Texten är av ett så sent datum.

Inte kontroversiellt

– Hela den här nyheten är på något sätt lite löjeväckande eller kanske sorgslutig. Man har gjort en jättenyhet av det här fragmentet och den här halva meningen trots att det finns gott om mera kontroversiella texter om Jesus som varit kända för forskarna sedan länge, säger **Tom Holmén** och skrattar.

Han har verkat som akademiforskare vid Finlands Akademi och är en internationellt erkänd expert på den historiske Jesus. Han

är verksam som docent vid både Åbo Akademi och Helsingfors universitet.

– Det här handlar egentligen om samma fenomen som uppstod redan tidigt på 100-talet och senare. Redan på den här tiden tyckte folk att det var spännande att spekulera om Jesus var gift eller inte och om alla möjliga andra ting. Det handlar om en urgammal mänsklig nyfikenhet och lust att spekulera. Världen har inte förändrats under de senaste tvåtusen åren på den punkten, säger Holmén.

Som en reaktion på de fyra evangelier vi har i Nya testamentet som är de äldsta och tillförlitligaste källorna till Jesu liv började man skriva texter och berättelser som berättade något helt annat om Jesus och kristendomen.

Många öppna frågor

Holmén berättar att han tycker att det är speciellt konstigt att nyheten om fragmentet blåsts upp så mycket när Karen King själv som är en res-

pekterad forskare inte har velat skapa någon massmedial sensation med fyndet.

– Karen King säger själv att det här inte är en text som går tillbaka till den historiske Jesus.

– Enligt Nya testamentet var Petrus gift, den lärjunge som Jesus ville att kyrkan skulle byggas på. De flesta av lärjungarna var antagligen gifta, menar Holmén.

Förväntas chockera

Tidningen *Dagen* har intervjuat religionshistorikern **Per Beskow** om papyrusfyndet.

– Det här är en i raden av flera ”upptäckter” som de senaste åren slagit ned som en bomb och förväntas ge världens kristna en svår chock.

Beskow säger att Karen King gjort sig känd för att ägna sig åt studier av gnostiska texter som hon gärna likställer med de bibliska texterna.

– Redan på 100-talet, sa de kristna ledarna att de inte ville ha något att göra med gnostikerna.

DROP-IN DOP

Ny doptrend i Sverige

Drop-in dopen blir allt populärare i Sverige, skriver Kyrkans tidning. Det hela började i Västerås domkyrkoförsamling där de brukade ha drop-in vigslar. Besökarna frågade då efter dop i samma form.

Församlingsbor i alla åldrar kommer till drop-in dopen. I vissa församlingar är de vuxna i majoritet, vilket har börjat synas i statistiken.

Enligt **Magdalena Sjöholm**, komminister i Örebro församling, är det enkelheten som tiltalar många. Man behöver ba-

ra dyka upp. Det är också familjer som inte vill eller har råd att ordna stora bjudningar efteråt som använder drop-in dopet.

Men modellen har också kritiserats. Flera tycker att dopen görs på löpande band utan att en anknytning till församlingen skapas.

CITAT MISSION

”– Att allmänkunsken om kristen tro minskat är ju knappast en nyhet. Det här är ett sätt att möta detta.”

Cristina Grenholm om Svenska kyrkans vilja att satsa 60 miljoner kronor på mission.

MILJÖ STORBRIANNIEN

Engelska kyrkans miljöovänliga investeringar påtalade

Miljöorganisationen Tellus Mater har delat ut ett pris för det jobb som **Siobhan Grimes** har gjort för att uppmärksamma Engelska kyrkans investeringar i bland annat olje- och gruvindustrin. Kyrkans investeringar beräknas uppgå i hundratals miljoner pund.

Siobhan Grimes uppmanar kyrkan att se över sina placeringar och ta en mera aktiv roll i miljöfrågor. Priset hon fick bär namnet SMK Environment Award.

RISCRISP I äppelkakan? Man vet inte om det är gott förrän man testat!

Kakor av det som blev kvar

KYRKKAFFE. Har du ett paket frukostflingor som ingen vill äta? Baka en äppelkaka!

TEXT OCH FOTO:
KARIN ERLANDSSON

Pappa bakade kompostbröd då jag var liten. Rester som skulle ha slängts i komposten slängdes i stället i brödegen: lite rivna morötter, en slatt gräddfil, en riven ostkant, ja det är förbluffande hur mycket en brödeg kan svälja.

Enligt samma princip kommer de flesta recept jag hittar på till. Jag återanvänder rester och överlopps- ingredienser. Vi har till exempel länge dragits med en halv förpackning frukostflingor som ingen vill äta. Tillsammans med äpplen från trädgården blev de en god äppelkaka. Flingorna ger lite stuns och sälta i degen, men det är svårt att komma på den hemliga ingrediensen om man inte vet om den.

Jag gräddade smeten i fyra pappersportionsformar som jag hittade på bakhyllan i butiken. De formarna var 12 centimeter i diameter. Den här satsen räcker också till en stor form på 24 centimeter i diameter. Lägg ett bakplåtspapper ovanpå kakan i slutet av gräddningen om den, som min, blir för mörk.

Äppeljuicekoncentratet betyder att man ska använda utspädd äppelsaft i smeten. Det går också bra med en smakrik juice.

”Rester som skulle ha slängts i komposten slängdes i stället i brödegen.”

ÄPPELKAKA MED RISKRISP

- 200 g mjukt smör
- 3 dl socker
- 3 ägg
- 3 dl vetemjöl
- 2 tsk bakpulver
- 1 dl äppeljuicekoncentrat
- 3 dl riskrisp

- DESSUTOM:**
- 3-4 äpplen
 - 2 msk socker
 - 1 msk kanel

- **Sätt ugnen** på 175 grader. Smöra och bröa en form, cirka 24 centimeter i diameter.
- **Skala äpplena** och skär dem i klyftor. Blanda med kanel och socker i en skål och låt stå.
- **Vispa ihop** det mjuka smöret och sockret.
- **Tillsätt äggen** och vispa fluffigt.
- **Tillsätt därefter** vetemjöl, bakpulver och juicen. Vispa så allt blandas.
- **Rör till** sist ner flingorna med en slev.
- **Häll smeten** i formen och rada äppelskivorna ovanpå. Tryck ner dem lite i smeten och strö eventuell kvarbliven kanel-sockerblandning överst.
- **Grädda** i nedre delen av ugnen cirka 50 minuter.
- **Servera gärna** kakan i jummen med vaniljsås eller glass.

Karins kyrkkaffe

är en serie recept och tips på goda bakverk som lämpar sig exempelvis för kaffestunden efter gudstjänsten. Läs mera recept på Karins blogg: lopptorget.ratata.fi

VÅGA FRÅGA

Vid sidan av tiden

STIG-OLOF FERNSTRÖM är pensionerad präst och svarar på läsarfrågor om Bibeln.

När börjar evigheten? Den har ju inget slut. Men är den samma sak som Guds rike, och träder man in i evigheten när man dör? Sen talar man ju om Guds rike på jorden, här och nu, kan evigheten också vara här och nu – redan påbörjad?

I EVIGHET, amen!

Bibeln framhåller att Gud är evig. Han har alltid funnits och kommer alltid att finnas. Han är upphovet till hela skapelsen som är timlig, det vill säga begränsad till tid och rum.

Evigheten är en dimension som vi inte kan mäta eller utforska. Den finns vid sidan av tiden.

FÖRSTA GÅNGEN vi möter evigheten i Bibeln är i 1 Mos 3:22. Gud fördriver människan från paradiset för att hon inte skulle leva för evigt som syndare. Längre fram ser vi att Guds plan var att älska henne bort från synden för att kunna ge henne evigt liv.

Jesus säger (Joh 17:3) att det eviga livet är att känna den ende sanne Guden och den han har sänt, Jesus Kristus.

I ett annat sammanhang säger Jesus: Den som hör mitt ord och tror på honom som har sänt mig, han har evigt liv och kommer inte under domen utan har övergått från döden till livet (Joh 5:24). Genom bibelordet kan vi alltså lära känna Gud och äga det eviga livet redan här i tiden.

EVIGHETEN har också en mörk sida. Jesus säger i sitt tal om den yttersta domen att somliga – de som står till vänster – skall gå bort till evigt straff, medan de andra skall gå till evigt liv (Matt 25:46). I båda fallen handlar det alltså om någonting evigt.

Vår uppgift som Jesus-troende är att göra Guds eviga rike synligt. Paulus skriver: ”Vi riktar inte blicken mot det synliga utan mot det osynliga. Ty det synliga är förgängligt, men det osynliga är evigt” (2 Kor 4:18).

Glädjen över det eviga livets gåva som vi har fått kunde få smitta av sig.

FOTO: SXC.HU

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet ”FRÅGA”. Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN CHRISTA MICKELSSON

Illusionen om jaget

Jaget är en myt, i verkligheten finns inget eller ingen som motsvarar en människas upplevelse att vara eller att ha ett jag.

Det påstår den tyska filosofen **Thomas Metzinger** –

er, som har kommit fram till sin slutsats i nära samarbete med neurobiologiska forskningsgrupper och kognitionsforskning.

Att som kaffepausfilosof (och utan att sätta sig in i det snåriga verket *The Science of the Mind and the Myth of the Self*)

ta ställning till ett så radikalt påstående är förstås en omöjlighet.

Men Metzinger konstaterar att en människas jag, hennes självbild, är ett tillfälligt resultat av en livslång process, en komplicerad växelverkan mellan hennes biologiskt givna dispositio-

ner och det hon möter i sin omvärld: en växelverkan där både hon själv och omvärlden förvandlas. Han vill sätta punkt för illusionen om jaget. Jaget finns inte och har aldrig funnits! I stället vill han införa en ny livshållning: Being no one. Att vara ingen.

Smaka på det. Inget jag. Att den första tanken som flyger genom mitt sinne är lättad är antagligen ett tecken på att individcentreringen är plågsamt dominerande i vår tid.

Också när jag vänder mig till Gud är det tröstande att ibland få slänga

av mig självet. Oberoende om jag tänker ont eller gott om mig själv, eller om det jag som jag trodde att var jag ens finns i neurobiologisk mening, får jag vila i vetskapen att jag är allt jag ska vara. Inget mer och inget mindre.

SVEPDUKEN

I Turin har länge varit ett mysterium för forskarna. Nu tyder mycket på att svepduken är äkta och härstammar från Jesu klippgrav.

FOTO: 1978 BARRIE M. SCHWORTZ COLLECTION, STERA, INC.

SVEPDUKEN I TURIN. Åsikterna om svepduken från Turin delar forskarna. Många är skeptiska medan andra har blivit övertygade om svepdukens äkthet. Professor emeritus Jouko Martikainen är en av dem som fascinerats av det som framkommit om svepduken.

”Svepduken i Turin har övertygat mig”

TEXT: TOMAS VON MARTENS

Svepduken i Turin är en av ursprungligen sju olika dukar eller tygstycken som många tror att härstammar från den klippgrav i Jerusalem där Jesus begravdes efter korsfästelsen. Svepdukens vägar som en helig relik från Jerusalem till Turin i dagens Italien har i stora drag kunnat klarläggas även om många frågetecken kvarstår.

Forskarna har i tiotals år tvistat om svepdukens äkthet och många har genom åren ansett det vara bevisat att det handlar om en förfälskning gjord på medeltiden. Svepduken har daterats med kol-14-metoden och tolkningarna från mätningarna har forskarna varit oense om.

En omfattande tvärvetenskaplig forskning de senaste tio åren har omkullkastat de flesta förfälskningsteorier. I dag lutar bevisföringen kraftigt till fördel för dem som tror på duken äkthet, det vill säga att det handlar om det linnetyg i vilket Jesus sveptes in i när han lades i en klippgrav efter korsfästelsen.

I populära medier som internet hittar man fortfarande många artiklar och påståenden om att duken är en förfälskning. Argumenten är i de flesta fall föråldrade och har kunnat motbevisas.

Det här säger professor emeritus

Jouko Martikainen som själv för första gången hörde om svepduken i Turin i början av år 1985 i Göttingen där han var verksam som professor i orientalsk kyrkohistoria.

Blodets färg väckte huvudbry

Svepduken i Turin är en fiskbensmönstrad linneväv av mycket hög kvalitet som motsvarar damast. På tyget finns blodfläckar som dels koagulerat och blod som hemolyserat (spruckna blodkroppar), dels blod som runnit ut på duken sedan kroppen lagts på den. Blodet är av blodgrupp AB och innehåller DNA från manligt könshormon.

Tidigare trodde man inte att det som verkar vara blod verkligen var blod, eftersom alla kemiska reagenser på blod baserade på hemoglobin var negativa. Färgen på blodet är blekt rödviolett och inte mörk brunsvart som gammalt blod borde vara, säger Martikainen.

Senare har man kunnat konstatera att det är blodfläckar men att hemoglobins bakterier har omvandlats till gallfärgämnen och porfyryner som ger den rödvioletta färgen. Porfyryner är färg-

ämnen som människans kropp själv producerar.

Avtrycket eller bilden av en man som finns på duken har uppkommit genom att linnefibrerna på tygets yta har dehydrerats, de vill säga att vattnet oxiderat och drivits bort. Avtrycket har egenskaper som motsvarar ett fotografiskt negativ. Detta avtryck ger information som ger en tredimensionell bild som saknar konturer.

Det här är en viktig iakttagelse. Man kan inte påvisa att ljus eller strålning kommit från något speciellt håll. Den enda slutsatsen man kan dra är att ljuset eller strålningen som åstadkommit bilden har kommit från alla håll samtidigt.

Bilden kan inte vara en målning

Bilden är kemiskt och termiskt stabil. Den är inte vattenlöslig och den saknar pigment, vilket visar att det inte är frågan om en målning. Avtrycket eller bilden av mannen har inte uppstått genom direkt kontakt med kroppen. Ljuset och skuggorna är direkt proportionella till avståndet mellan kroppen och tyget.

Det här tyder på att bilden uppkommit på grund av någon form av strålning. Det här är vad de flesta forskare tror i dag. Händernas fingrar verkar onormalt långa, men om man ser bilden som ett röntgenfoto blir längden normal. Man ser mellanhandens ben och det ger intryck av förlängda fingrar.

Man ser också mannens tänder på bilden. Vid ett första intryck ser det ut som om mannen har mustasch. Det skulle ha varit en omöjlighet hos en judisk rabbin. En positiv bild av huvudet visar tydligt att det är tänder.

Bilden kan inte heller ha uppstått genom att man svett tyget med en upphetad figur av något slag. Då skulle man nämligen kunna se lysande fluorescens om man bestrålar tyget med ultraviolett ljus, och det gör man inte.

Bilden kan inte heller ha uppkommit genom röntgen-, radium- eller gammastrålning. Den typen av strålning skulle gå helt igenom linnetrådarna och stannar inte kvar efter bråkdeln av en sekund, vilket måste ha varit fallet då avtrycket blev till.

Det märkliga med bilden är att bildskiktet är enbart cirka tvåhundra delar av en millimeter tjockt. Det betyder att bara ytan av linnetyget har blivit brunaktig.

I vävnaden finns spår av mycket gammal bomull och det tyder på att linneväven vävts på en vävstol där man tidiga-

re vävt en bomullsväv. Bomull var inte känt i Europa före 1300-talet. Frånvaron av animala fibrer på svepduken tyder på ett syriskt/palestinskt ursprung. Enligt judisk lag fick inget linne- eller bomullsväv vävas på vävstolar med vilka man tidigare vävt ull. Väven har en exakt motsvarighet i vävnader man funnit i Masada vid Döda havet, daterade till tiden mellan 40 f.Kr. och 73 e.Kr.

Spår av olika pollen på duken

På duken har man funnit pollen av 58 växter från ett område som sträcker sig från södra Frankrike över Konstantinopel och östra Turkiet till främre Asien. Fyra av dessa växter är halofyter, det vill säga saltälskare, som enbart växer vid Döda havet. Inga växter har under medeltiden kunnat föras blommande från Palestina till en förfälskare i Frankrike.

På duken finns pollen av *Guandelia Tournefortii*, en tistelväxt med kraftiga törnen och taggar. Den växer bara i Israel och Syrien där den blommar i mars-april. Det mesta pollenet kommer från växten *Helichrysum* som användes i dyrbara oljor.

Botanister har konstaterat att de fem vanligaste växterna som det finns pollen av på duken växer på ett mycket begränsat område, vissa enbart i omgivningen av Jerusalem, Sinai eller i det nutida Jordanien.

I blodet på duken, i smutsen under fötterna, på knäna och skrapåret på näsan finns spår av kalkstenen *Travertine Aragonit*. Denna kalksten är vanligt förekommande i Jerusalem. Dessutom finns det spår av samma kalkstensberg i vilka man byggde gravar un-

”Studierna av svepduken blev avgörande för min tro. Det vi nu vet om svepduken stämmer så exakt med vad Nya testamentet berättar om Jesus död och korsfästelse och med vad vi tack vare tvärvetenskapliga studier vet i dag om Mellanöstern i äldre tider.”

Juha Hiltunen

der det första århundradet i Jerusalem.

Hur uppstod bilden på duken?

Den centrala frågan för forskare som sysslar med svepduken är: Hur uppstod egentligen avtrycket eller bilden på linneduken?

De flesta favoriserar en teori som kallas för korona- urladdningen. Fysiker har kommit till att om den samlade energin från 50 kärnkraftverk kunde fokuseras under 20 mikrosekunder på en människokropp insvept i en linneduk, så skulle det uppstå en liknande bild som vi har på svepduken i Turin.

Om kraftfältet omkring duken skulle vara kortare än 20 mikrosekunder, skulle ingen bild uppstå. Om kraftfältet skulle vara längre än 20 mikrosekunder skulle duken förvandlas till aska. Jämförelsevis tar det 300 000 mikrosekunder när vi stänger och öppnar våra ögonlock. Den snabbaste kameran behöver 8500 mikrosekunder för att stänga och öppna slutaren.

För att åstadkomma den här bilden behövs det en sådan precision att inga mänskliga instrument skulle vara i stånd att prestera samma sak. Hur ska vi ställa oss till allt som stöder tanken att svepduken härstammar från klippgraven i Jerusalem där Jesus lades efter korsfästelsen? Inga bevis kan övertyga en skeptiker och själv vill jag formulera mina slutsatser så här: I bevisföringen finns ingenting som kan ifrågasätta uppståndelsen, säger Martikainen.

Svepduken övertygade forskare

Juha Hiltunen är antropolog och docent vid Uleåborgs universitet. Hiltunen har gett ut boken *Valokuva Jeesuksesta?* (En bild av Jesus?) på förlaget Kirjapaja år 2009. Ett av Hiltunens specialområden som forskare är att avslöja historiska förfälskningar. Han fördjupade sig i forskningen om svepduken och det ledde till att han blev en övertygad kristen.

Jag hade redan tidigare varit intresserad av den historiske Jesus och av historisk och arkeologisk forskning som stödde Gamla testamentets trovärdighet. Så jag hade en viss beredskap att komma till tro. Studierna av svepduken blev avgörande för min tro. Det vi nu vet om svepduken stämmer exakt med vad Nya testamentet berättar om Jesus död och korsfästelse och med vad vi tack vare tvärvetenskapliga studier vet om Mellanöstern i äldre tider, berättar Hiltunen.

PROFESSOR EMERITUS Jouko Martikainen har sedan år 1985 intresserat sig för forskning som rör svepduken från Turin. FOTO: TOMAS VON MARTENS

Änglarnas återkomst

ÄNGLAR. På söndag firas Mikaelidagen, ibland mera som barnens dag, ibland som änglarnas. Änglarna är konjunkturkänsliga.

TEXT: ROLF AF HÄLLSTRÖM

ILLUSTRATION: MALIN AHO

”Hwad äro änglar?” frågar ärkebiskop **Olof Swebilius** i sin lärobok om kristen tro från 1689 och svarar själv: osynliga andar, i begynnelsen skapade i sanning, vishet, kraft och rättfärdighet. Swebilii katekes kom ut i femtio upplagor och var kyrkans halvofficiella änglalära ända till slutet av 1800-talet.

Tror vi på änglar? Alla som stämmer in i trosbekännelsen gör det. Vi tror på Honom som skapat det synliga och det osynliga, den mätbara delen av universum lika mycket som den som kan presenteras bara verbalt i berättelser.

Den ekonomiska profeten **Adam Smiths** osynliga hand är en självklarhet för den liberaltroende ekonomen men går inte att fånga i konkreta siffror. Liksom realekonomin är änglarna konjunkturkänsliga. 2000-talet har varit utförsbacke för ekonomin, men uppåt för angelogin. I medierna är det självklart att folk som oskadade kliver ur totalkraschade bilar haft änglavakt.

Inom den alternativa läkekonsten har prinsessan **Märtha Louise**, fjärde i tronföljd i det norska kungahuset, gjort det rumsrent att lära ut hur man pratar med änglar. En **Lorna Byrne** är kanske inte så känd hos oss men i den anglosaxiska världen var hon bokmässornas drottning med sin *Änglar i mitt hår* för några år sedan. Inom fantasylitteraturen bildar angelismen – hur det kryllar av änglar i vår omgivning – en egen underavdelning.

Mikaels himmelska här

I kyrkan lever änglarna fortfarande i sverterna av en lågkonjunktur. Nästa söndag är Mikaelidagen som hos oss firas som barnens och änglarnas dag. Bilden av skyddsängeln som breder ut sina vingar över två barn som går över en trasig hängbro har funnits i otaliga barnkamrar. Men Mikaelidagens huvudperson är ärkeängeln Mikael, den smått ramboaktiga fightern som bekämpar djävulen och hans anhang i spetsen för den himmelska hären.

Kyrkan känner sig lite obekvämd med änglarna och förpassar dem helst till barnklubbens pysselvrå. Ändå nämns änglar i 60 av Bibelns 66 böcker. Änglarna är med om alla centrala händelser i Jesu liv. Ängeln Gabriel är budbäraren på Marie bebådelsedag, med upplysningen att Guds son ska födas till jorden. När det sker på julnatten lovsjunger den himmelska härskaran Gud i höjden. När Jesus frestas är det av de onda änglarnas furste – i dagens kultur borde man kanske säga den tidens Volodemort. När Jesus får övertaget försvinner den onde och ”änglar betjänar honom”. I Getsemane avstår Jesus från att kalla på en legion med änglar. Och det är änglar som ger kvinnorna vid graven scoopet att Jesus har uppstått.

Den ensamma skyddsängeln

Det obekväma hör ihop med att äng-

”Mikaelidagens huvudperson är ärkeängeln Mikael, den ramboaktiga fightern som bekämpar djävulen och hans anhang i spetsen för den himmelska hären.”

ÄNGLAR NÄMNS i 60 av Bibelns 66 böcker. Ändå förpassas de ofta inom kyrkan till barnklubbens pysselvrå.

lar är allmångods i religionerna, ärkeänglarna Mikael och Gabriel är hemma också i islam. Den folkkära men ensamma skyddsängeln platsar inte helt det massiva och hierarkiska änglauppbådet.

Martin Luther skrev i sina predikningar för Mikaelidagen att varje människa har sin egen ängel. Också ett litet barns skyddsängel är enligt reformatorn starkare än både Frankrikes kung och kejsaren i Rom. Vår kyrkas ärkebiskop **Gustav Johansson** skrev för hundra år sedan en hel del om änglar men hade inget att säga om skyddsängeln.

Folktron i det gamla Sverige-Finland kände till begreppet *vård*, en beskyddare som åtföljde människan och kunde uppenbara sig för henne som en *hamn*, det vill säga en människobild. Man kunde känna en annan människas vård som

en förnimmelse och uppfattningarna om folktrons vårdar blandades samman med änglarna som kom till riket först med kristendomen.

Redan i Apostlagärningarna blandas de här traditionerna friskt. När Petrus fångas av de romerska myndigheterna befrias han helt konkret av en ängel. När Petrus sedan knacker på hos församlingen tror de att det är hans ängel i betydelsen vålnad.

Änglarnas Waterloo

Skyddsängeln som just beskyddare kan vara problematisk. När en enda bomb under senaste krig dödade åttio barn som kom från en eftermiddagsmatiné på bio förtegs tragedin av krigscensuren. Var det fel på skyddsängeln? Redan tidigare nämnda Swebilius som

följde hustru och fem barn till graven kämpade med frågan. Han skriver att de för Gud ”kiäre äre och gifwer them ett bättre Lijf.” Ungefär samma svar ger också Zacharias Topelius.

Kanske kriget påverkade, den katekes som gällde fram till dess hade två stycken om änglarna. Men i 1948 års katekes, den som de stora årskullarna fostrats med, är änglarna marginaliserade till en enda rad. Författaren **Esko Miettinen** talar om änglarnas finländska Waterloo den 28 oktober 1948. Då röstade kyrkomötet bort begreppet fallen ängel ur katekesen. Änglarna placerades i marginalen och de onda änglarna ströks helt.

I 1999 års katekes har änglarna gjort en försiktig comeback också i kyrkan.

FAKTA: Esko Miettinen *Taivaallisia vieraita*

DEN ÄLÄNDKA rapakivigraniten ger Hammarlands kyrka en stark nyans av rött. Inne i kyrkan fångas besökaren av takets blomsterrankor.
FOTO: AGNETA GUSTAVSSON

Underbara ornament

För den som – liksom vår kyrkexpert – älskar stiliserade blomsterrankor i måttade färger är ett besök i Hammarlands kyrka ett måste. Här finns också ett helgon att vända sig till i desperata situationer.

TEXT: HEDVIG LÅNGBACKA

Det låter kanske litet vanvördigt att kalla en kyrka söt. Men så upplever jag i alla fall Hammarlands kyrka, den är just söt! Liten och på något sätt behändig står den där alldeles nära stora vägen mellan Mariehamn och Eckerö, den väg som tidigare var postvägen och ännu tidigare en pilgrimsled.

Dit är det lätt att ta sig om man har bil eller cykel, men mycket besvärligt om man vill åka kollektivt, sådant vill inte riktigt lyckas i öriket. Väl framme kan man beundra inte bara den medeltida gråstenskyrkan, utan också en rad fina kyrkstallar och ett stämningsfullt gravfält från järnåldern, kallat Kjusarn.

Gråstenskyrka känns förresten som en lite felaktig benämning på den här på flera sätt märkliga byggnaden. Den äländska rapakivigraniten är nämligen ganska starkt röd, så Hammarlands kyrka skiljer sig från fastlandets kyrkor både till färg och form. Murarnas stenar är varmt röda och tornet är inte där man väntar sig det. Av någon an-

”Säkert är det delvis blomsterrnamenten som ger kyrkan den varma och välkomnande charmen.”

ledning byggdes det nämligen alldeles intill långhusets södra vägg, med den dubbla funktionen som vapenhus och torn. Det gör att kyrkan får en annorlunda silhuett, särskilt som olika byggnadsskeden har gjort att också själva kyrkan är oregelbunden. Högst är tornet, lite längre ner sträcker långhusets tak ut sig och taket över koret i öster är ännu lite lägre. Det är lite av trappsteg över det hela.

En favorit!

För två år sedan brann kyrkan, men det märkte åtminstone jag ingenting av under mitt sommarbesök. Eftersom jag är alldeles speciellt förtjust i det som kallas slingerornament, stiliserade blomsterrankor i måttade färger, blev Hammarlands kyrka vid första anblicken en av mina favoritkyrkor.

De vackert välvda taken är alldeles fulla av ornament som fröjdar mitt öga så mycket att jag inte ids sörja över att de flesta av de gamla kalkmålningar som en gång fanns här har förstörts. Den enda målningen som finns kvar visar Judas Thaddeus, som nog är något av en biblisk doldis. Enligt traditionen är han den apostel som så att säga efterträdde Judas Iskariot, men det står mycket lite om honom i Bibeln. För katoliker är han helgonet som man ska vända sig i riktigt desperata situationer. Han är, som det heter på engelska ”the saint of lost causes” (ett helgon för hopplösa företag).

Den heliga Katarina av Alexandria var däremot en riktig kändis under med-

eltiden och kyrkan är helgad åt henne. Säkert fanns det målningar av henne förr, men nu är det bara Judas kvar. Ett annat medeltida minne är dopfonten, som är gjord av äländsk kalksten.

Välkomnande charm

Känslan av att det är en vänlig och nätt byggnad dröjde sig kvar också inomhus, trots att murarna är tjocka och stenarna grova. Säkert är det delvis blomsterrnamenten som ger kyrkan den varma och välkomnande charmen. Delvis berodde min starka känsla av trivsel också på den stämning som rådde i kyrkan vid mitt besök. Det var lugnt och tyst, en vänlig aftonsol lys-te in genom norrfönstret och **RW Ek-mans** romantiskt vackra tolkning av Kristi återkomst på altartavlan skimrade litet i skuggan.

Det fridsamma intrycket fördjupades när jag vandrade in på det gamla gravfältet som är omgärdat med en gammaldags gärsgård. Allt var grönt, lummigt och stilla, inte ens trafiken på vägen störde friden. Efter en sväng ner

till kyrkstallarna som påminner om alla långväga sockenbor och deras färder hit till kyrkan kunde jag fara vidare längs den historiska vägen, besluten att snart komma tillbaka!

Kyrkpressen
besöker en rad medeltida kyrkor runt om i Finland i sällskap med Hedvig Långbacka, radioredaktör och ivrig kyrkobesökare.

ELLIPS

Big bang
bingo för barn

I fjol kom den första finska svenska barnboken med ett manligt par som huvudkaraktärer. **Linda Bondestam** tecknade Allan och Udo som älskar varandra och lever tillsammans.

Allan och Udo var banbrytande och även om man kanske inte kan säga samma sak om Bondestams senaste barnboksprojekt *Allt det här* (Berghs, Schildts&Söderströms), är det ändå lite kuriöst med en skapelseberättelse för barn utgående från Big Bang-teorin och evolutionsteorin.

Till **Ulf Starks** rimmade text tecknar Bondestam på sitt karaktäristiska sätt. Det är många lustiga näsor, runda ögon, finfula och oväntade grafiska inslag och underbara finurligheter.

Boken beskrivs av förlagen som "En skapelseberättelse för små barn med deras glada aptit på världen". Ordet skapelse i det här sammanhanget är lite malplacerat, då både text och illustrationer talar sitt tydliga språk – det finns ingen skapare utan världen har bara blivit till.

En av uppslagen visar den klassiska utvecklingen från apa till människa, med en lycklig barnvagnsskuffande mamma längst till höger, som homo sapiens i sin nuvarande form. Texten beskriver ödlor som dött ut och fiskar som fanns förut, urtidsmänniskan som en gång för urtidsbarnet sjöng en sång.

På baksidan får vi veta att "Allt det här föddes, gjordes blott för att roa dig .. Mormor, maskros, larv, flamingo, allt blev till i BIG BANG BINGO". Även om barn i regel inte är så petiga med detaljer kvarstår för mig ändå frågan vem som riktigt gjorde den vackra världen, när den nu ändå gjordes blott för dig.

■ CHRISTA MICKELSSON

Kyrkan har låtit sin röst kränkas

SJÄLEN. Han var en troende som blev ett världens barn men hittade tillbaka till Gud via självkännedom och psykologi. Livsresan och insikterna har blivit många böcker och ett företag som utbildar mentorer och arrangerar retreatar för den som vill bli vän med sin själ.

TEXT OCH FOTO: **TOMAS VON MARTENS**

I sin nya bok *Du är mer än du anar – om konsten att bli vän med sin själ* tar **Tommy Hellsten** med läsaren på en resa tillbaka till det som är viktigt i livet; att vara människa, varken mer eller mindre. Hellsten har hunnit skriva många böcker och än en gång lyckas han formulera djupa sanningar med ett nytt språk. Tonen i den nya boken är djupt personlig och sanna berättelser varvas med flera allegoriska berättelser.

– Jag tycker om att skriva med det här konceptet, det känns befriande. Jag kan väva in mig själv i berättelsen. Paradoxen är att något som är personligt och subjektivt samtidigt blir ett instrument för mera allmängiltiga sanningar.

Hur vet du när det är dags att skriva och vad du ska skriva om?

– Jag har ibland beslutat mig för att inte skriva mera. Men sen händer någonting, jag upplever ett tilltal, en inre maning och nästan ett tvång att sätta i gång. Det är egentligen en ganska mystisk process. Den kreativa processen förutsätter att man är lyhörd för sitt inre.

Hur ser du på skillnaden mellan psykologiska och religiösa sanningar?

– Jag ser dem som olika sanningar som har ett gemensamt rotverk, de möts på djupet. Om man skiljer psykologin från det andliga så riskerar man att platta till psykologin. Och om man skiljer andligheten från psykologin så blir andligheten osund. Religionen blir då ett sätt att fly sig själv. Ju mera kyrkan förändligar sitt budskap, desto mera fjärrar man sig från människans vardag. Det leder till att kyrkan berövas

sin samhälleliga röst och trycks ut i periferin. Resultatet blir att kyrkans enda mandat är att tala om homosexualitet. Kyrkan har låtit sin röst kränkas samtidigt som människans andliga behov växer.

– Det här är viktiga frågor för mig och bakgrunden till min bok, kanske till alla mina böcker och till att jag alls skriver och försöker säga något.

Hur ser du på skillnaden mellan det psykologiska språket och ett mera traditionellt religiöst språk?

– Problemet med ett traditionellt religiöst språkbruk är samma problem som med det sekulära språket i dag. Ingendera kan beskriva verkligheten fullt ut. Varken psykologiska eller religiösa sanningar kan uttryckas med ett exakt språk. Språket kan bara fungera som en vägvisare. Tänk till exempel på ordet *rättfärdiggörelse*. Vad betyder det? Ingenting för dagens människor. Ändå är det ett viktigt ord som faktiskt betyder något. Varje generation måste skapa sitt eget språk och hitta nya ord för livets djupaste sanningar.

– Jag tror att det är **Wilfrid Stinissen** som sagt att mystiken alltid går före etiken. Först måste det finnas ett möte med det oförklarliga och först sedan kommer det kognitiva behovet att försöka sätta ord på sin tro. Vi måste operera med ord men det som finns i orden är alltid större än orden. Det väsentliga i orden finns mellan orden.

Finns det sanningar i ett traditionellt språkbruk som inte kan översättas till nya ord?

– Vi borde göra allt vi kan för att öpp-

TOMMY HELLSTEN i dörröppningen till *Den heliga vedboden* som fått ett eget kapitel i hans nya bok. Varje gång han passerar vedboden suckar och kallar den på honom med sin hemlighet.

na de gamla orden för en ny förståelse. För det finns skatter i dem och det är ett faktum. Ju mer jag lyssnar till Kristus ord desto mer märker jag att han använder sig av ett tidlöst språk. Han talar inte med begrepp eller metafysik utan genom berättelser. Det gör att tolkningen blir öppen och beroende av läsarens egen mognadsgrad. Vi läser ju alltid utifrån vår egen grad av medvetenhet.

I din nya bok rekommenderar du för läsaren att skriva om sådant man inte förstår om man vill få nya insikter.

– Det är det som är bränslet och drivkraften för mitt skrivande, att jag inte förstår. Jag har föreläst i årtionden om samma saker och teman. Varje gång jag föreläser eller skriver måste jag kunna förnya mig. Det nya föds just då när jag skriver på min föreläsning eller bok. Det måste finnas något nytt att säga och

Modiga lillasyster

BOOK

Anaché – Myter från akkade

Författare: Maria Turtschaninoff
Förlag: Schildts & Söderströms 2012

Nomadflickan Anaché växer upp med en innerligt älskad

storebror. Han är det nav hennes värld snurrar kring. Den kalla, våldsamma pappan och undergivna modern är bifigurer då syskonen upptäcker världen tillsammans.

Anaché är en fantasyroman, visst, visst, för den handlar om andar och en kamp mellan gott och ont, umbäranden och segrar. Dessutom är den en trovär-

MARIA TURTSCHANINOFF
FOTO: CHRISTINE SAARUKKA

dig berättelse om att leva som ett nomadfolk, helt på naturens villkor.

Ändå läser jag den främst som en bok om relationer. Den är en hyllning till syskonrelationen som i den här boken blir något så stort att den nästan är mytisk. Dessutom är den en berättelse om hur en mor och dotter finner varann, om att den som till synes är svag kanske är den som i själva verket bär upp mer än man någonsin anat.

Berättelsen håller ihop, språket är levande och mustigt och huvudpersonen heroisk. Överlag lyckas Turtschaninoff bra med att beskriva relationen mellan familjemedlemmar, familjer och de stammar som ingår i den union som formats i akkadernas land.

Men när stammens heliga man, deras nya *angakok*, bryter de traditionella mönstren, vägrar tillbe skapelsegudinnan och följaktligen utföra några som helst

riter med stammens kvinnor, är det svårt att förstå varför han vuxit så snett. Då skurkarna ofta hör till de intressantaste getalterna i ett persongalleri skulle jag gärna ha läst mer om just honom.

Efter läsningen är det bokens första scen, den lilla flickan som matas med bär av en bror som älskar henne så mycket att han inte är rädd för att åka fast, som lever kvar i mig.

■ **SOFIA TORVALDS**

Djupt, trasigt, folkligt, hederligt

MUSIK/SKIVA

Mumford & Sons

Skiva: Babel
Skivbolag: Island, Glass-note 2012

Det finns band som slår igenom med en singel men glöms bort efter en kort tid. Sedan finns det band som man vill ha mer av genast när debutskivan kommit ut. Folkrockbandet Mumford & Sons hör till den senare kategorin.

Med *Sigh No More* slog de igenom 2009 med banjo, stämmor, blåsinstrument och andra element som hör till svunna tiders musik. Sådant som inte är vanligt i populärmusiken och som inte brukar slå igenom, men som är klockrent, unikt och äkta.

Nya skivan *Babel* gör slut på en treårig väntan. Och den som väntat lär inte ha väntat i onödan, för det här är något riktigt gott. *Babel* är äkta Mumford & Sons: rytmisk, varierande och mycket djup. Kombinationen av musikalisk professionellitet och lyrik är de sällsynt bra på, och jag blir gång på gång berörd av den rentav andliga poesin.

Babel är en skiva som växer. Texterna är djupa och måste smältas. Efter första genomlysningen är *Below my feet* min klara favorit, nästa gång stiger *Holland Road* och *Ghosts that we knew* fram som väldigt starka. De är lugna och ganska melankoliska, och sådana låtar finns det flera av på skivan. I de riktigt riviga låtarna är **Marcus Mumford** nästan lite väl skrikig, hans intensiva röst

blir ibland för rå. Mumford är som bäst när han sjunger känsligare men utan att tumma på intensiteten.

Babel är inte genomglad, inte heller deprimerande dystert. Den går upp och ner, från lugn till energisk, och är väldigt livsnära. Tematiken är kännetecknande för Mumford & Sons: skuld, ånger, förlåtelse, hopp, kärlek. Och om *Sigh No More* var smygkristen så är *Babel* en rejäl bit på vägen ut ur skåpet. Här sjunger Mumford både klart religiösa ”*Lord, forget all of my sins*”, ”*I’d set out to serve the Lord*” och mer tolkningsbara texter som ”*So tame my flesh, and fit my eyes / a tethered mind freed from the lies*”.

Babel innehåller inga stora överraskningar utan känns som en fortsättning på *Sigh No More*; stor med blåsensemble där det behövs kraft och minimalistisk där det behövs känsla. Den är inte bättre – *Sigh No More* var någonting helt nytt så det är nog omöjligt – men den är också klockren och äkta. Skivan utgör en helhet men alla låtar tål, och mår kanske till och med bättre av, att också spelas skilt för sig. Balansen är väldigt bra, inledningen är slagkraftig och avslutningen lugn och lämnar en varm känsla efter sig. De sista orden ”*And I will love with urgency but not with haste*” lämnar inte mycket kvar att önska.

Ett tips: lyssna, tänk på och tolka lätttexterna. Redan albumtiteln *Babel* vittnar om den djupa symbolik som finns i så gott som varje spår. Och tänk på att deras budskap når miljoner människor.

■ ANDREAS ANDERSSON

MUMFORD & Sons nya skiva Babel är folkrock med andligt stuk.

varje bok måste föregås av nya insikter.

Du skriver att frågor som rör den mänskliga existensen anses höra till fritiden, inte till arbetet. Vad leder det här till?

– Vårt samhälle har ingen förståelse för det djupt mänskliga. Brådskan har blivit ett naturfenomen och människan ett offer. Men om vi inte kan se det här så kommer vi inte loss från det. Dagens människa får sin värdighet ur det att hon är viktig och alltid har litet bråttom. Men det viktiga är inte vad du gör utan vem du är. Vi har ett val men det förutsätter självinsikt och medvetenhet. Det är just de här frågorna vi arbetar med i vårt företag *Ihminen tavattavissa* (Möt en människa). Vår innovation är att vi har upptäckt människan. Det är egentligen djupt tragiskt att det är så här. Vi utbildar mentorer, en helt ny yrkesgrupp som inte är terapeuter eller coacher. En mentor skall kunna stöda människor i deras livsvandring.

Du gör mycket reklam för Fuerteventura i din bok, finns det inga trendigare orter att semestra på?

– Vi är väldigt förtjusta i Fuerteventura, min fru och jag. Vi har semestrat där redan åtta år i rad. Där finns en av världens vackraste stränder.

”Ju mer jag lyssnar till Kristus ord så märker jag att han använder sig av ett tidlöst språk. Han talar inte med begrepp eller metafysik utan genom berättelser.”

Kloka ord ur Hellstens bok

- *Om du vill ha framgång, bli först lycklig, och se sedan om du fortfarande vill ha framgång.*
- *Själén kallar oss till ett djupare, modigare, rikare och sannare liv.*
- *Vår uppgift i livet är att lära oss att öppna oss för det outgrundliga faktum att kärleken är den mäktigaste kraften i världsallett.*
- *Vi måste överlåta vårt liv, gå med på att bli styrda och burna.*
- *Så länge ditt ansikte är vänt ifrån dig samarbetar verkligheten genom att motarbeta dig.*
- *Att göra misstag är en väsentlig del av all kreativitet.*
- *När man inte längre vet vad man behöver vill man för säkerhets skull ha allt.*
- *Kärlek är det högsta värdet av alla.*

Karleby firar sin orgel

ORGELJUBILEUM. I Karleby firar man stort att stadskyrkans orgel blir 10 år i höst. Orgeljubileet firas med gemensam orgelmässa, två orgelkonserter och en orgel-körkonsert samt tillställningar som *Den sjungande orgeln* och *Den sagolika orgeln*. Till den sistnämnda har församlingarna inbjudit alla barn i staden som är årsbarn med or-

geln, det vill säga alla tioåringar – de kommer får träffa kyrkrättorna Agatha och Alma och organisten **Tuomo Viherjuuri**.

Öppningskonserten står Karleby svenska församlings kantor, konsertorganisten **Christian Ahlskog**, för tillsammans med en kammarorkester.

– Franz Bixi? Honom har vi aldrig hört om tidigare!

DEN 10 år gamla orgeln i Gamlakarleby stadskyrka är ett mångsidigt instrument med sina 50 stämmor.
FOTO: KRISTINA KLINGENBERG

Men härlig musik! Så kommenterar en av de erfarna kammarmusikerna efter att han med sin violin fått ge tolkning åt allegrosatsen i Brixis orgelkonsert nr 2 i C-dur.

Organisten Christian Ahlskog har valt att låta orgeln agera orkester i öppningskonserten tillsammans med stråkar, blåsare och pukor. I äldre tider var or-

geln en självklar del av orkestern. Självt ser han bland annat fram emot att spela två av Mozarts kyrkosonater; medverkan av blåsare och pukor gör det extra festligt.

Öppningskonserten firas i dag, torsdag, kl 19.00 i Gamlakarleby stadskyrka. På lördag ger kantorn i finska församlingen **Ritva Göös** en orgelkonsert.

Mixa och Matcha

FRÅGESPORT. Mixa och matcha dina kunskaper i Kyrkpressens frågesport. Vår trettonde tävlande är Carl Haglund. Konstruerad av Jesper von Hertzen.

MEDTÄVLARE CARL HAGLUND

Namn: Carl Haglund.
Ålder: 33.
Yrke eller titel: Försvarsminister och ekonomie magister.
Hemort: Esbo.
Favoritidrottsgren eller -lag: Fotboll och FC Barcelona.
Favoritmat och -dryck: Potatis och sill. Drickser egentligen det mesta, rödvin står högt i kurs.
Lyssnar helst på: Nyheter på radion.
Tråkigaste hemgörat: Tvätta fönster.
Rekommendera en bok!: Rekommenderar So-

fi Oksanens bok Utrensning och hennes nyaste bok (När duvorna försvann).
Min åsikt om frågesporter: Tycker om frågesporter.
FRÅGESPORTSRESULTAT: 18/25.

Kombinera följande:

SCHWEIZISKA STÄDER PÅ L & VAD DE ÄR KÄNDA FÖR

a) Locarno	1) Känt avtal som slöts här 1925
b) Lugano	2) Europas äldsta träbro, Kapellbrücke från 1300-talet, finns här
c) Lausanne	3) Här ligger Internationella Olympiska Kommitténs högkvarter
d) Luzern	4) Känd klockstad
e) La Chaux-de-Fonds	5) Eurovision Song Contest hölls första gången här 1956

Resultat: 3/5

LIVSMEDEL & C-VITAMINHALT (MG/100 GRAM)

a) Svarta vinbär	1) 53
b) Nässlor	2) 63
c) Broccoli	3) 83
d) Kiwifrukt	4) 175
e) Citron	5) 210

Resultat: 2/5

BONDFILMER & BONDBRUDAR

a) Dr. No	1) Jill St. John som Tiffany Case
b) From Russia with Love	2) Daniela Bianchi som Tatiana Romanova
c) Goldfinger	3) Ursula Andress som Honey Ryder
d) Diamonds Are Forever	4) Honor Blackman som Pussy Galore
e) Live and Let Die	5) Jane Seymour som Solitaire

Resultat: 3/5

METALLISKA GRUNDÄMNINGEN & KEMISKA BETECKNINGAR

a) Guld	1) Au
b) Silver	2) Sn
c) Tenn	3) Pb
d) Bly	4) Hg
e) Kvicksilver	5) Ag

Resultat: 5/5

VERB PÅ HELSINGFORSSSLANG & DERAS BETYDELSE

a) Bunga(ta)	1) Förstå
b) Budja(ta)	2) Gå
c) Bonja(ta)	3) Bo
d) Skruuda(ta)	4) Kosta
e) Dalla(ta)	5) Åta

Resultat: 5/5

SVAREN:
Schweiziska städer på L & vad de är kända för: a-1, b-5, c-3, d-2, e-4
Livsmedel & C-vitaminhalt (mg/100 gram): a-5, b-4, c-3, d-2, e-1
Bondfilmer & Bondbrudar: a-3, b-2, c-4, d-1, e-5
Metalliska grundämnen & kemiska beteckningar: a-1, b-5, c-2, d-3, e-4
Verb på Helsingforsslang & deras betydelse: a-4, b-3, c-1, d-5, e-2

SKOLOR och PRIVATA GRUPPER!

Jag har färdiga uppgifter om Paris 2000 år av historia, om stadens nutid, roliga övningar i franska mm. Jag håller guidade promenader i Paris och sköter om hotellbokningar, utflykter, flygbiljetter och alla andra arrangemang. Tag kontakt så skräddarsyr vi er resa!

Kontakta leena.immonen@saaritours.fi,
040-8407679

SAARITOURS

Vårdhuset följer den hållbara utvecklingens principer. Vi är nu godkända som medlem i ECEAT Suomi ry

Majatalo Box Bed & Breakfast Vårdshus
Spjutsundsvägen 103 , 01190 Box - Sibbo
www.boxvardshus.fi
tel 050 59 24 255 / Gustav Söderström
(slow food östra nyland's ledare)

Tro Hopp och Kärlek
Design: Tobias Mellberg

Smycket är c.a. 23mm högt, tillverkat i sterling-silver och levereras med kedja och ask.

" Kärleken är det centrala, stödd av hoppet och tron"

Pris 39,50€/inkl postkostn.

Sänd in din beställning till
Jonnys Försäljningstjänst
Petalaxvägen 18, 66240 Petalax
Telefon 06-347 0608 cjcenter@malax.fi

Namn: _____ Tel: _____
Adress: _____
Antal ☐

KulturResor
SVENSKA KULTURRESOR AB

Nyår i Wien
med Svenska Kulturreesor
28/12 2012 – 2/1 2013

Wienerfilharmonikernas Nyårskonsert i Gyllene Salen på Musikverein!
Kejsarbalen på slottet Hofburg!
Festföreställning på Wiener Staatsoper med "Läderlappen", Operetten "Wiener Blut" på Volksoper Heurigenkväll i Grinzing!
Utfärd till Wienerwald med besök i Mayerling!

Reguljärflyg från Helsingfors med FINNAIR
4-stjärniga "Hotel Erzherzog Rainer" eller
Hotel "Kaiserhof", 5-stjärniga "Grand Hotel Wien" alt. "SAS Radisson Hotel"

Svenska Kulturreesor Ab, Malmö
tfn + 46 40-10 35 70, info@kulturreesor.se, www.kulturreesor.se

Sju tröstande gläntor

Tröstens trädgård är en bönebok skriven för alla som sörjer och saknar.

Att läka tar tid – gå varsamt. Inne i trädgården finns en Vän som väntar.

Inb. 16,90

Martin Lönnebo
är biskop emeritus i Linköpings stift. Han har också skrivit *Bönens trädgård* och är skaparen av den så kallade Frälsarkransen.

UR EVANGELIET

”Se till att ni inte föraktar någon enda av dessa små. Jag säger er att deras änglar i himlen alltid ser min himmelske faders ansikte.”
Läs mera i
Matt. 18:1–6 (7–9) 10

OM HELGEN

Änglarnas dag

Mikaelidagen, eller Mickelsmäss som den också kallades förr, har firats sedan 400-talet. Tidigare firades den alltid den 29 september, men numera firar man på den närmaste söndagen.
Mikaelidagen har med tiden blivit en dag när vi begrundar alla änglars betydelse. Traditionellt har Mickelsmäss också varit en viktig dag i folkmedvetandet. Precis som Marie bebådelsedag markerade att man gick mot ljusare tider markerade Mickelsmäss att vinterhalvåret med mörker och kyla började.

RUNT KNUTEN

”Vi gör allt från smörknivar till brudkistor!”

Slöjdgrupp för vuxna lördag 29.9 klockan 13 i Sjökulla skola, Kyrkslätt.

Ekenäs församlings litteraturcirkel

BOKPRATARNA

torsdag 4.10 kl. 19
i församlingshemmet
Larssonsvägen 1
Ekenäs

STJÄRNORNAS TIMME
DEN TYSTA OCH BLÅ

EN KVÄLL OM
VIOLA RENVALL &
JACOB TEGENGREN

LITTERÄR MÄSSA

Ekenäs kyrka
söndag 7.10 kl. 10

PREDIKAN
SISSEL LUND-STENBÄCK

EKENÄS FÖRSAMLING - MITT LIVET

INSIDAN

Ansvarig redaktör:

Erika Rönngård,
(09) 612 615 50,
annons@kyrkpres-
sen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!

Tom Kytöpuro 041 447 5725, tom.kytopuro@kyrkpressen.fi
Björn Sten 0400 012 390, bjorn.sten@kyrkpressen.fi
Leif Westerling 050 329 4444, leif.westerling@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi

BETRAKTELSEN FREDRIK PORTIN

ILLUSTRATION: RABBE TIAINEN

Bli som barnen

EN AV NORDENS STÖRSTA teologer, Gustaf Wingren, försökte i sin bok *Credo* förklara hur det eviga livet kan upplevas. Hans svar var genialiskt: det upplevs i små barns glada lek.
Det som utmärker de små barnens lek är dels att den ur produktionssynvinkel inte tjänar något till, dels att den omedelbart uttrycker glädje. I leken saknas livets jäkt och bekymmer. Den kan istället liknas vid en form av anti-kapitalism – livet levs ut som en lovsång utan att göra det kalkylerande och värdesökande. Barnens lek är i stället som en bäck som porlar, ett berg som reser sig skönt i horisonten eller en soluppgång som välkomnar morgonen. Den vill inget men gör mycket. Den är skönhet som söker sitt hem i Skaparen. Den är utlevd tro som inte kan ringas in i förenklade trossatser utan endast levast ut, andas in och spontant beundras. Den är en lovsång som riktar livet mot vår Fader.

JAG UNDRAR OM det inte var något av detta som Jesus ville uppmärksamma när han sa att vi skulle omvända oss och bli som barnen (Matt 18:1–5). Det han alltså säger är att vi ser det eviga livet genom lovsången – det utlevda livet i gemenskap med varandra och Gud.
Men i stället för att bli som barnen vill vi hellre bli vuxna och som vuxna riskerar vi att glömma hur man lovsjunger för att i stället rationellt sätta tydliga gränser för lovsångens innehåll. Vi glömmmer lekens betydelse trots att det är livsviktigt för att vi ska kunna vara kristna. Men var kan vi i dag finna platser för vår lek?

SOM KRISTNA FINNER VI vår lek runt altaret inför vår Herre i gudstjänsten. Liturgin är en helig lek där vi skapar gemenskap med varandra och Gud. Det vi gör i högmässan formar oss eftersom vi där spontant kan uttrycka vår tacksamhet rätt (KP 36), visa omsorg för varandra (KP 37) och smaka genom Hans kropp och blod det liv som Kristus erbjuder (KP 38). Liturgin är därför obekvämt och påträngande och vi kommer inte ifrån att den ständigt försöker göra om oss på ett sätt som annars känns onaturligt. Den vill slita av oss vår vuxna dräkt så att vi igen ska kunna leka och genom leken växa – växa så att vi blir stora som barn.
Må vi därför alltid frimodigt våga gå in i den heliga leken i gudstjänsten där vi kan uppleva det eviga och bli som barnen.

Fredrik Portin är forskare i teologi.

#bönetwitter

”Fader, hjälp mig att växa stort som ett barn.”

Följ Kyrkpressens böne-twitter på sökordet #bönetwitter

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Jos. 5:13–15

ANDRA LÄSNINGEN
Apg. 12:5–11

EVANGELIUM
Matt. 18:1–6 (7–9) 10

Mikaelidagen. Temat är ”Änglarnas dag”.

PSALMFÖRSLAG

123, 124, 390, 177, 222 (N), 125.
Psalmerna är valda av Tor Lindgård.

I KLARSPRÅK

Ordet ängel kommer från latinets *angelus* som betyder budbärare. Änglarnas uppgift är att tjäna Gud och utföra hans vilja till människornas räddning.
Många är bekanta med populärkulturens gulliga bokmärkesänglar, men i Bibeln beskrivs de snarare som kraftfulla andeväsen som kämpar för Guds sak. I jul-evangeliet förekommer de som en himmelsk här och i Uppenbarelseboken kan man läsa om hur ärkeängeln Mikael strider mot Djävulen som antagit en drakes form.

Källor: Tradition och liv, wikipedia, m.fl.

KALENDERN
28.9–4.10

DOMPROSTERIET

■ **BORGÅ**
Sö30.9 kl. 10: Gudstjänst i Kullo bykyrka, Wilén, Tollander
kl.12: Familjemässa i domkyrkan, S Lindgård, Eisentraut–Söderström, Helenelund, lägerdelta-gare. Färdtjänst.
kl. 13.30: Missionslunch & välkomstfest i församlingshemmet, Runebergsg. 24. Malin och Rune Lindblom med familj besöker församlingen och välkomnas hem från Israel. Program: I tankar och bild om vårens resa till Israel
kl. 14: Andakt i Wittenbergsgatans servicehus, Wilén
kl. 9.30: Veckomässa i Lundgatans kapell, Eisentraut–Söderström, Helenelund
■ **LAPPTRÄSK**
To 27 kl 14: Mission i fh
Lö 29 kl 10–15: körlördag i fh
Sö 30 kl 10: Gudstjänst i kyrkan, Carlström, VT
On 3 kl 9.30: Vuxen-barn i fh
kl 14.15: Barnklängen i fh
kl 18: Ungdomskör i fh
To 4 kl 13: HVC-andakt avd 2, CÅ, VT
Sö 7 kl 10: Skördegudstjänst i kyrkan, CÅ, KBÅ

■ **LILJENDAL**
Gudstjänst: sö 30.9 kl 10. HD, AJ.
Sång: Jeanette Sarström. Efter gudstjänsten info om och anmälning till skriftskolan på Mariagården. Kaffé.
Höutandakt: sö 30.9 kl 12 vid Wårkulla i Andersby. HD, AJ.
Vuxen-Barngruppen: kl 10–12 ti 2.10 på Kantorsgården, on 3.10 på Annagården.

■ **LOVISA**
Gudstjänst med små och stora sö 30.9: kl 12 i Lovisa kyrka, E–L Blom, Kantola.
Skribainskrivning: efter mässan i församlingsgården.
Samkristen förbönsväld må 1.10: kl 18 i Församlingsgården.
Pensionärernas Bingo ti 2.10: kl 13 i Församlingsgården.
Kort morgonmässa ons 3.10: kl 8 i Lovisa kyrka, af Hällström.
Morgonkaffe to 4.10: kl 8.30 i Tikva.

■ **PERNÄ**
Mikaelidagens tvåspråkiga familjemässa och sködefest: sö 30.9 kl. 10.00 i kyrkan, Minna Silfvergrén, Robert Lemberg, Paula Jokinen. Barnkören och sånggruppen Inno medverkar. Kyrkkaffe i Sockenstugan. Tag gärna med det du odlat till kyrkan, där det välsignas. Efter mässan kan man köpa av produkterna, intäkterna går till missionsarbetet.
Pensionärssamling: on 3.10 kl. 13.00 i Forsby pens.hus, Ingegerd Juntunen.
Mamma-middag : ti 9.10 kl. 18.00 i Sockenstugan, pris 5 euro.

Anmälan senast 5.10 tel. 019–5210700.

■ **SIBBO**
SIBBO KYRKAN: Sö kl 12 familjemässa Katja Korpi, Anders Ekberg, Lauri Palin. Barnkören och Kungens klubb medv. Kaffé i kyrkan.
KakaoClubben: Fr kl 9.30 i Kyrkoby församl.hem.
Kyrkobröderna: Fr kl 19 28.9 i Kyrkoby församl.hem. Frågor och svar.
Kungens klubb: Må kl 15.30 i Kyrkoby församl.hem.
Diakonisyförening: Må kl 18.30 hos Tua Lampenius, Högmö 19.
Veckomässa på Linda: On kl 18 Korpi, Palin.

HELSINGFORS PROSTERI

■ **JOHANNES**
www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes
Fre 28.9
Kl. 10: Familjeträff i Hörnan. Högbergsgatan 10, ingång via gården. Ollberg.
Kl.12–13.30: Veckolunch i Högbergssalen. Högbergsgatan 10 E vän 2.
Sö 30.9
Kl.10: Högmässa i S:t Jacob. Lindström, Henricson. Kyrkkaffe.
Kl.12: Högmässa i Johanneskyrkan. Audas, Lindström, Johannes kantori. Kyrkkaffe.
Kl.17: Kvällsmässa i Tomas kyrka. Audas, Böckerman, Passionärerna.
Må 1.10
Kl.10: Tomas familjeträff. Tomas kyrka.
Kl.11: Cellträff ”Guds närvaro i vår samvaro”. S:t Jacob. Gertrud Strandén (09 679 576).
Kl.17.45: Samtalsgruppen ”Bibeltro och tvivel”. Tomas kyrka. Frände & kisa.korkman@gmail.com.
Ti 2.10
Kl.12: Lunchmusik i Gamla kyrkan. Hanna Rämö.
Kl.13: Träffpunkt för seniorer och daglediga. Högbergsgatan 10 E vän 2. ”Gotlandsresan i ord och bild”. Ahonen, Enlund.
On 3.10
Kl.15: Diakoniträffen, S:t Jacob. Salenius.
Kl.15: Mariakretsen. Tomas kyrka. ”Aurora Karamzin”: gäst Gertrud Strandén.
Kl.18: Kvällsmässa i Gamla kyrkan. Busck–Nielsen, Böckerman, Enlund.
To 4.10
Kl.15.30: ”Skriv ditt liv” startar. Enbart för män. För mera info och anmälan kontakta maria.sundblom@evl.fi.
■ **MATTEUS**
Matteus hemsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus
MATTEUSKYRKAN: Åbohusv. 3 Lö 29.9 kl. 13– Kaffé på plattan. Behöver du en paus och något varmt inombords mitt i shoppandet? Vill du bara tala med någon? Har du frågor, som du funderat på? Vi bjuder på gratis kaffe och

bulle på gården utanför Matteuskyrkan. Kom och träffa oss som är aktiva i Matteus! Vi finns till för dig!
Sö 30.9 kl. 12: familjemässa, Rönberg, Brummer. Kyrkkaffe, saft och bröd.
Sö 30.9 kl. 18: ungdomsmässa, Högnabba, Jakobsson, Forsén, bandet MAJA medverkar.
On 3.10 kl. 18.30: bibelskola, lär känna din Bibel. Vi studerar Bibeln och Bibelns värld. Vi fördjupar vår bibelkunskap. Kvällens tema: Johannes – från död till liv (Joh. 6–21) Varannan onsdag i Matteusalen. Mera info: Lars–Olof Ahlfors, (09)2340 7323. Ingen förhandsanmälan.
LIV I MATTEUS: 27.10 kl. 10–14 i Matteuskyrkan Gemenskap, program och lunch. För dig som vill träffa andra församlingsmedlemmar. För dig som vill bekanta dig med församlingens verksamhet.
BARNLÄGER (7–12 år): 16–18.11 på Kvarnudden i Pernå Pris: 40 euro. Anmäl till Catarina Bärilund–Palm, tfn 050–3803936 eller catarina.barlund-palm@evl.fi senast 2.11.

■ **PETRUS**
www.petrusforsamling.net fr 28.9:
– **kl. 10 Musiklek:** i Hagasalen, Vespervägen 12. Sussi och Rebecka. 0–4 åringar. Kaffeservering.
sö 30.9:
– **kl. 16 Irländsk mässa och avskedsfest:** i Månsas kyrka, Skogsbäcksvägen 15. Irländsk mässa och avskedsfest med kaffe för kantor Olav Söderström, som avgår med pension. Medverkande: Peter Hilli, Olav Söderström, Bengt Lassus, Petruskören, Gufkören och instrumentensemble.
må 1.10:
– **kl. 9 Dagklubb:** i Baggis. Dagklubb för 2,5 – 5 åringar. Ledare Alice Sinko. Anmälningar tas emot på tel. 040 09 05 987.
– **kl. 18 Bibelträff:** i Månsas kyrka. Sandell.
ti 2.10:
– **kl. 10 Musiklek:** i Malms kyrka. Sussi och Rebecka. 0–4 åringar. Kaffeservering.
– **kl. 10 Musiklek:** i Munksnäs. Lukasgården, Munkstigen 5. Sussi och Rebecka. 0–4 åringar. Kaffeservering.
– **kl. 16 Barnkör:** i Malms kyrka, Kommunalvägen 1. Ålder 8–12 år. Ledare Rebecka Björk. Nya välkomna med!
– **kl. 19 Förbön och tack:** i Munkshöjdens kyrka. Ulla–Christina Sjöman m.fl.
on 3.10:
– **kl. 9 Dagklubb:** i Baggis. Dagklubb för 2,5 – 5 åringar. Ledare Alice Sinko. Anmälningar tas emot på tel. 040 09 05 987.
to 4.10:
– **kl. 10 Musiklek och babyrytmik:** i Månsas, Månsasvägen 21. Sussi och Rebecka. Knatterytmik kl. 10. Kaffé kl. 10.45. Babyrytmik kl. 11.15.

TEMA SJÄLAVÅRD

Sanning och nåd i balans

Fredagen 5.10 arrangeras en temadag kring själavård med **Liselott J Andersson** vid KREDU – Kristliga Folk–högskolan i Nykarleby. Liselott är evangelist i Missionskyrkan i Sverige och håller mycket föredrag och tal kring den själavårdande tron.

Dagen inleds på förmiddagen med att hon talar om ”Lyssnandet till mig själv, till Gud och till min omvärld.” Efter lunchen fortsätter hon med att tala om ”Sanning och nåd i balans.” Mera information och anmälan www.kyrkansungdom.nu

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND

30.9 Mikaelidagen.

Gudstjänst: kl 12, i Hammarlands kyrka. Ingemar Johansson, Carl Micael Dan. Inskrivning av konfirmander (f 98) i kyrkan.

3.10 Allsångskväll:

Allsångskväll på olika språk i Catharina–gården kl. 19. Carl Micael Dan.

JOMALA

Lör 29.9 kl. 19: Flygelinvinning, Musik för missionen med sängensemblen Laudamus.

Sön 30.9 kl. 11: Familjegudstjänst Mikaelidagen 18 s. e. pingst ”Änglarnas dag”, Roger Syrén, Kaj-Gustav Sandholm och barnköerna. De nya konfirmanderna deltar.

Kollekt: Förbundet Kyrkans Ungdom. Efter gudstjänsten servering i Olofsgården. **Loppis för barnartiklar:** i Olofsgården torsdag 18.10 kl. 18–20. Boka bord hos Sonja 04573427633. **www.jomala.evl.ax**

SUND-VÄRDÖ

Sö 30.9: Familjegudstjänst i Vårdö kyrka kl. 11. Mathias Junell, Juanita Fagerholm-Urch, Katrin Gwardak, barnkören. Kyrksaft efteråt. Inskrivning av Vårdö konfirmanderna.

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS

To 27/9 13.00: Silvergruppen i Församlingshemmet. Gäster: Malin och Rune Lindblom.

To 27/9 19.00: Kyrkokörsövning i Församlingshemmet. Gamla och nya sångare är välkomna med!

Sö 30/9 11.00: Mikaelidagens gudstjänst i Kyrkan, Cay-Håkan Englund, Heidi Blomqvist.

Må 1/10 18.00: Korsbäck missionssyfsörening i byagården.

Må 1/10 18.00: Bibelstudie- och bönegrupp i Församlingshemmet.

2/10 10.00: Mamma-Barn-gruppen i församlingshemmet.

Ti 2/10 13.00: Taklax missionssyfsörening i Böhnehuset.

Ti 2/10 19.00: Träffpunkten i Taklax böhnehus.

On 3/10 13.00: Vänstuga/träff för daglediga i Församlingshemmet.

To 4/10 11.00: Torsdagsträffen i Församlingshemmet.

To 4/10 13.00: Molpe missionssyfsörening i Bykyrkan.

LAPPEJÄRD-KRISTINESTAD

www.lappjard-kristinestadsforsamling.fi
Internationell kväll: Fr 28.9 kl 19 i Krs kyrka. Tema: förlåtelse, Eklöf, Helander m.fl.

Kristinestad: sö 30.9 kl 12 Gudstjänst Nisula, Nilsson, on 3.10 kl 12.30 Missionsstuga i Krs prästgård, to 4.10 kl 19 kyrkokören börjar.

Lappjärd: lö 29.9 kl 19 Församlingsafton i Lfd:s förs.hem medv. Ralf Sandin, Gunnilla Teir m.fl. Servering.

Sö 30.9 kl 18 Familjegudstjänst i kyrksalen Eklöf, Martikainen, dagklubbs- och söndagsskolbarnen. Kyrkkaffe, to 4.10 kl 19 kyrkokören börjar, kl 19 Ekumenisk bönesamling i förs.hem.

Sideby: sö 30.9. kl 10 Gudstjänst Eklöf, Martikainen, sånggruppen.

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi

Kyrkan: Mikaelidagen 30.9 kl 10 Familjegudstjänst.

Töjby bykyrka: sö 30.9 kl 14 Bykyrkans 100-års jubileum.

V.Yttermark böhnehus: sö 30.9 kl 12 Gudstjänst.

Nämpnäs böhnehus: sö 30.9 kl 16 Gudstjänst.

Ö.Yttermark böhnehus: må 1.10 kl 13 Handarbetsgruppen startar.

Luthergården: sö 30.9 kl 18 Missions-samling.

Kaskö kyrka: lö 29.9 kl 18 Aftonmusik.

PÖRTOM

Sö 30.9 kl. 10: Gudstjänst, Sandin, Wikstedt. Inskrivning av konfirmander.

Från kl. 11.00 Röda Korsets lunch i Pörtom skola.

Ti 2.10 kl. 18: Sångfåglarna startar i förs.h.

On 3.10 kl. 14.30: Andakt i Pörtom servicecenter, Ulf Sundqvist, Lidman.

On 3.10 kl. 16: Andakt i Prästhagen, Sundqvist, Lidman.

UTSTÄLLNING

Olika sidor av godhet

Den nordiska vandringsutställningen *På spaning efter godhet* kommer till Helsingfors. Utställngen vänder sig i första hand till skolelever från årskurs sex och uppåt.

Besökarna kan bland annat ta del av frågor och citat som väcker diskussion, ett interaktivt åsiktsträd, fredsduvor i origamiteknik och en presentation av inspirerande personexempel.

Utställningen visas på G18, Georgsgatan 18 i Helsingfors 9–26 oktober.

SOLF

Familjedag:

sö kl. 16 Svängiga sånger i församlingshemmet

kl. 16.30 Gruppaktiviteter (spela och sjung i band, hobby, lek, barnpassning, de vuxnas eget gäng)

kl. 17.30 Saft/kaffe och smörgås
kl. 18 Gudstjänst för hela familjen, Audas-Willman, Brunell.

Måndagssamling: må kl. 13.

VASA

TREFALDIGHETSKYRKAN

Högmässa: sö kl. 13, Gunnar Särs, Siv Jern, Dan Andersson.

Morgonbön: to 4.10 kl. 9, Rune Lindblom, Dan Andersson.

BRÄNDÖ KYRKA

Sunday Service: at 1 p.m., David Oliver, Maria Stratton.

DRAGNÄSBÄCKS KYRKA

Högmässa: sö kl. 10, Gunnar Särs, Dan Andersson.

SUNDOM KYRKA

Högmässa: sö kl. 10, Siv Jern, Monica Heikius.

VÖRÅ

Idag kl. 12: Veterangudstjänst i kyrkan.

VÖRÅ

Fr 28.9. kl. 18.00: Skriftskolträff i Fh för senaste sommars konfirmander.

Sö 30.9. kl. 11.00: Familjegudstjänst i kyrkan. I Klemets, Streng, dagklubben o barnkören. Skriftskolstart.

Info för ungdomar och föräldrar i Fh

Sö 30.9. kl. 12-14: Missionslunch och försäljning av bakverk i Fh.

On 3.10. kl. 19: Andakt på Norrvalla. I Klemets, Granholm.

ORAVAIS

Ikväll kl. 18.30: Kyrkokören startar i Fh.

Sö 30.9. kl. 11.00: (obs tiden!) Familjegudstjänst i kyrkan. I Klemets, Streng, dagklubben o barnkören. Skriftskolstart.

Info för ungdomar och föräldrar i Fh

Sö 30.9. kl. 12-14: Missionslunch och försäljning av bakverk i Fh.

On 3.10. kl. 13: Kyrkosyfsöreningen startar i Fh. Därefter varannan onsdag.

On 3.10. kl. 14: Andakt på HVC.

On 3.10. kl. 15: Andakt på Aftonbo.

To 4.10. kl. 13.30: Andakt på Gullvivan

To 4.10. kl. 14.15: Andakt på Solrosen.

Maxmo

Sö 30.9. kl. 18.00: Kvällsgudstjänst i Maxmo kyrka. I Klemets, Bäck.

Skriftskolstart.

On 3.10. kl. 13.00: Symöte i Fh.

On 3.10. kl. 14.30: Andakt vid Marielund. T Klemets.

To 4.10. kl. 19.00: Kyrkokören startar i Fh. Kaffe. Nya sångare välkomna!

PEDERSÖRE PROSTERI

ESSE

To 15.30: Pensionärskören övar i Henriksborg.

–18: GloriEss övar i Henriksborg.

–18.30: Evangeligrupp-bibelsamtal i Ytteresse böhnehus, A Häggblom.

–19: Karabön i församlingsstugan, T Forsblom.

Fr 20: Stugokväll i församlingsstugan, Wikblad.

Lö 9-12: Skriftskolan startar i Henriksborg.

Sö 10: Familjegudstjänst, Granlund, Johansson, Samuel Forsblom trumpet.

Ansvarsby Överesse.

–14: Sammamkomst i Punsar böhnehus, A Värnström.

On 13: Eftermiddagskaffe för män (kaffe + bulle 2€).

JAKOBSTAD

Lö 18: Konsert med Mrs Bighill Singers i kyrkan. Inträde 7/5 €. Arr.: J:stads sv och jazzoo.

19: Sammamkomst i Pedersöre kyrka, Sören Ylipää.

12: Gudstjänst för små och stora i kyrkan, Salo, Södo, Östman, dagklubbsbarn, dop. Valsignelse av nya medarbetare.

14: Sammamkomst i Skutnäs böhnehus, Sören Ylipää, Olavi Forsbacka.

18: Fokus i FC, Krokfors. Bibelskola: ”Jo-suaboken”. Barnsamling.

19: Sammamkomst i Skutnäs böhnehus, Sören Ylipää.

Ti 13: Tisdagssamling på Station I, Bengt Djupsjöbacka.

Höstlovsläger: 18-19.10 för åk 1-5 på Pörkenäs. Pris: 40 €. Anm. senast 28.9

till Catarina Nylund-Wentus tfn 0403 100 425.

JEPPÖ

Sö 30.9 Mikaelidagen: kl 10 Familjegudstjänst i församlingshemmet, khden och kantorn, servering. Sång av Föräldra-barngruppen. Alla 4-åringar får sin egen ”Barnens Bibel”. Höstens söndagsskola inleds med deltagande i

familjegudstjänsten.

On 3.10 kl 13: Nattvardsandakt i pensio-närsbostädernas matsal.

To 4.10 kl 13: Missionscafé i böhnehuset. Hans Sandberg medv.

KRONOBY

Sportdax: fr 28.9 kl 17.30 i idrottshallen.

Öppet hus: fr 28.9 kl 19.30 vid lyktan, för åk 7-8.

Diakonissan Bata Öst inbjuder till fördelsedagsfest: lö 29.9. Vi inleder med helgmålsbön kl 18 i kyrkan. Efteråt kaffe och samvaro i församlingshemmet.

Gudstjänst för stora och små: sö 30.9 kl 11.00, lit. khden, pred. Daniel Norrback, kantorn.

Fyrklövern och barnkören sjunger. Församlingspastorn Daniel Norrback välsignas till den nya tjänsten.

Kyrkkaffe och inskrivning till skriftskolan.

Sportdax: fr 5.10 kl 17.30 i idrottshallen.

Kommenterad högmässa: sö 7.10 kl 10, khden, D. Norrback, kantorn. Konfirmanderna deltar.

Scoutkåren Brobyggarnas 30-års fest: sö 7.10 kl 15, förs.h.

LARSMO

To 27.9 kl. 18: Nattvard vid Sandlunden: Lassila, Wiklund.

kl. 19 Karagruppen: samlas vid Inremissionshemmet. Kvällens gäst är David Pettersson från Esse.

Fre 28.8 kl. 19.30: Ungdomssamling: i Xodus.

Lö 29.9 kl. 19 Lördagssamling: i församlingshemmet. Medverkande är Zacharias Fjellander från Åbo m.fl. Barnpassning. Servering.

Sö 30.9 kl 10 Mikaelidagens gudstjänst: Sjöblom, Lassila, Wiklund. Kyrkvård:

Kackur, Sämskar. Sommarskriftskolan 2013 inleds med gudstjänsten. Efter gudstjänsten information om skriftskolan åt konfirmanderna och deras föräldrar.

Lö 6.10 kl. 13 – 18 Gemenskapsdag i församlingshemmet för alla åldrar: Tema: ”Skapade till Guds avbild – vårt värde i Kristus”. Medverkande är bl.a. Kurt Hellstrand, Lars Brunell och Alaric Mård. Dagen avslutas kl. 18 med nattvardsmäsas. Anmälan senast 1.10

till pastorskansliet, tel. 728 1555 eller larsmo.forsamling@evl.fi. Kostnad för mat och kaffe: 10 € per person, 25 € per familj.

Älskad av Gud – precis som jag är

4–7 oktober 2012

To–lö kl. 18 (tolkas till svenska)

Andreaskyrkan, Högbergsgatan 22

Sö kl. 18 (endast på engelska)

Gamla kyrkan, Lönnrotsgatan 6

Huvudtalare: **Adrian Plass, UK**

Keswick
Möten

PURMO

To 19.30: Peter Sundqvist berättar om sin pilgrimsvandring, i Lilby förs.h.

Lö 10-12: Öppning av drängstugans sportbod. Korvgrillning och lotteri. Godis och reflex delas ut till barnen.

Sö 11: (Obs! Tiden) Familje gudstjänst i kyrkan, sång av barn, khden, kantorn.

19: Ehtoollisjumalanpalvelus, Juha Iso-somppi, Mölsä.

Må 19: Drängstugans personalmöte i prästgården.

To 4.10 19.30: Temakväll i Lilby förs.h. Tema: Faderns famn med Gustav Granvik.

Höstens info blad finns nu i butikerna, banken och Neste.

TERJÄRV

Familjegudstjänst: sö 30.9 kl 11, khden, S. Smedjebacka.

Inskrivning till skriftskola.

Finsk bibelgr.: ti 2.10 kl 18, Småbönders skola, Anne-Maria o. Ritva.

Samling för frivilliga kollektbärare: to 4.10 kl 17, förs.h.

Annonsera i

KP.
K Y R K P R E S S E N

Med en annons når du hela Svenskfinland.

Du når oss på:
041 447 5725, 0400 012 390
050 329 4444, 050 092 4528

Eller via e-post:
annons@kyrkpressen.fi
www.kyrkpressen.fi

<http://sanktjohannes.info>
30.9 kl 11 gudstjänst i Biblion,
Biblioteksg. 5 Vasa, **kl 14**
gudstjänst i Lepplax bykyrka.

Har Du nedsatt hörsel, tinnitus, Ménières sjukdom eller annan hörselskada?

Kom med på en grundläggande informationskurs

Plats: Norrvalla Rehab Center
Tidpunkt: 6-10.5.2013, uppföljning av kursen arrangeras 26-27.9.2013.
Målgrupp: vuxna hörselskadade.
Kursens mål: att ge deltagarna kunskap om hörseln och hörhjälpmedel.
Anmälan: senast 6 februari 2013 till Svenska hörselförbundet rf.
Ansökan: KU102r kan skrivas ut från FPAs nätsidor, hämtas från FPAs kontor eller beställas från Svenska hörselförbundet.
Ansökan och B-intyg (utlåtande med läkarens rekommendation för anpassningskurs) sänds till Svenska hörselförbundet senast 6.2.2013

Kursen ordnas i samarbete med Folkpensionsanstalten och är avgiftsfri för deltagarna.

Ménièreskurs

Plats: Hotell Victoria i Tammerfors
Tipunkt: 24-26.1.2013
Målgrupp: Personer med ménières sjukdom
Program: Information, behandlingsmetoder, forskning
Anmälan: senast 24 november 2012 till Svenska hörselförbundet
Pris: 60e per person (inkl. kost, logi och program)

Parkurs

Plats: Kaisankoti, Esbo
Tipunkt: 15-17.3.2013
Målgrupp: vuxna hörselskadade med partner/vän/väninna
Program: Information, hjälpmedel, parrelationens dynamik
Anmälan: senast 15 januari 2013 till Svenska hörselförbundet
Pris: 60e per person (inkl. kost, logi och program)

Svenska hörselförbundet rf
Kajsaniemigatan 3 B 13, 00100 Helsingfors
Tfn 09-663 392, nora.stromman@horsel.fi

PÅ GÅNG

ADRIAN PLASS talar i Helsingfors

Författaren Adrian Plass från England är talargäst vid årets eku-meniska Keswickdagar som hålls 4.-7 oktober i Helsingfors. Temat "Älskad av Gud – precis som du är" är riktat till alla som undrar om Gud verkligen gillar vanliga människor och tvärtom.

Plass har gett ut ett trettiotal böcker av vilka ett antal översatts även till svenska. Mest känd är han för "Adrian Plass he(m)liga dag-bok" i vilken han på sitt kluriga sätt kombinerar livsnära självavård med mild självironi och humor.

Hustrun Bridget medverkar vi samlingarna som hålls torsdag och fredag kväll kl 18 i Andreaskyrkan och söndag kväll kl 18 i Gamla kyrkan. För musiken står Martina Hägg, gruppen Vingar, Andreas Forsberg och Frälsningsarméns hornorkester m.fl.

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Vi är ett rök- och husdjursfritt skötsamt par i slutskedet av våra studier som söker en trevlig 2-3 rummare att hyra i centrala Helsingfors. Vänligen kontakta Maximilian Långstedt på 0405937385.

Studerande på Novia önskar hyra etta i Åbo. Skötsam, röker ej, inga husdjur. Jenni, 040-8451178

UTHYRES

Rökfri stuga, Esbo Noux, 4m x7m, WC, kök, sovloft. Ledig 1.11.2012. Lämplig för händig naturvän. Buss till Alberga, Esbo centrum. Grönlund 0405464041

Nyrenoverad lägenhet (34 m²) i andra våningen på Tummelvägen i Pargas (till rökfri). Lugnt och trivsamt område. Tel 0400 826 840

TJÄNSTER

Ärligt o. diskret säljs bostad med lågt arvode. Ring 044-2112665 /0445-777 737 Mikkiidili (LKV)

LEDIGA TJÄNSTER

Söker en

IT-STÖDPERSON

på heltid i arbetsavtalsförhållande tillsvidare.

Arbetsplatsen är Borgå kyrkliga samfällighet, Lundagatan 5, 06100 BORGÅ. Arbetet kan påbörjas enligt överens-kommelse.

IT-stödpersonen bör ha lämplig examen på institutnivå eller motsvarande utbildning jämte kunskap om ADB verksamhet samt tillräcklig arbetserfarenhet inom området. Av IT-stödpersonen krävs god förmåga att använda svenska i tal och skrift samt god förmåga att använda finska i tal och skrift. Kunskaper i tyska är en fördel. Lön enligt KyrkTak, kravgrupp 501. Prövotiden är 4 månader. Arbetstagaren ska före arbetsavtalet undertecknas inlämna ett godtagbart läkarintyg över sitt hälsotillstånd.

För mer information kontakta dataadministrationschef, Erland Sundqvist, tfn 0403100494, e-post erland.sundqvist@evl.fi.

Skriftliga ansökningar med CV och arbetsintyg riktar till direktionen för Kustens IT-central, Pedersörenejdens kyrkliga samfällighet, PB 34, 68601 JAKOBSTAD. Ansökan skall vara IT-centralen tillhanda **senast 12.10.2012 klockan 16.00**. Märk kuvertet "IT-stödperson". Handlingarna returneras inte.

KYRKOSTYRELSEN

Kyrkostyrelsen sköter den gemensamma förvaltningen, ekonomin och verksamheten för Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Kyrkans arbete bland finländare utomlands är en enhet vid Kyrkostyrelsens utrikesavdelning som sköter kyrkans verksamhet för finländare bosatta i andra länder. Vi finns på Skatudden i Helsingfors.

Vid enheten för kyrkans arbete bland finländare utomlands ledigförklaras en tjänst som **BRANSCHSEKRETERARE** för kyrkans arbete bland turister och nya emigranter

Vi erbjuder ett mångsidigt arbete, som bland annat består av att planera, koordinera och utveckla kyrkans arbete utomlands bland turister och moderna emigranter. Till uppgifterna hör också att sköta verksamhetsrådets personalärenden, förbereda och stöda de anställda och sköta administrativa uppgifter och information.

Ansökningstiden går ut den 19 oktober 2012 kl. 16.15. Sökande bör reservera tid för intervjuer den 8 november 2012.

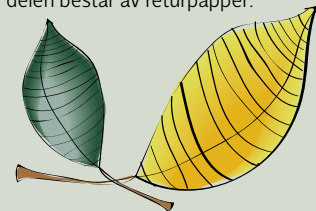
Fullständig platsannons finns på webbsidorna för kyrkans arbete bland finländare utomlands www.evl.fi/ulkosuomalaiset och på evl.fi/rekrytering. (Annonser finns på finska på webbsidorna www.evl.fi/rekrytointi).

evl.fi/rekrytering

Visste du att ...

Kyrkpressen sparar skog!

Tidningen trycks på ett finländskt miljömärkt papper som till största delen består av returpapper.

KP
KYRKPRESSEN

ESBO KYRKLIGA SAMFÄLLIGHET
ESPOON SEURAKUNTAYHTYMÄ

I Esbo kyrkliga samfällighets enhet för det gemensamma församlingsarbetet har vi en ledig

TJÄNST SOM
LÄROANSTALTSPASTOR

Arbetet sker i första hand på Aalto-universitetets campus i Otnäs.

Tjänsten besätts fr.o.m. 1.1.2013. Annonser i sin helhet finns på adressen www.esboforsamlingar.fi/job Ansökningstiden går ut 12.10.2012.

KYRKOSTYRELSEN

Kyrkostyrelsen sköter den gemensamma förvaltningen, ekonomin och verksamheten för Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Kyrkans hus finns på Skatudden i Helsingfors.

Till verksamhetsavdelningens enhet för diakoni och självavård söker vi en

SEKRETERARE FÖR
KYRKANS DIAKONIFOND

Den fastanställda sekreterarens huvudsakliga uppgift är att bereda och föredra bidragsansökningar som lämnas in till fonden, informera om besluten och vara sekreterare vid Kyrkans diakonifonds styrelsemöten.

Ansökan riktar till Kyrkostyrelsen och lämnas till Kyrkostyrelsens registratörskontor på adressen PB 185 (Lotsgatan 1B) 00161 Helsingfors eller kyrkostyrelsen@evl.fi senast den 12 oktober 2012 kl. 16.15. Ansökningshandlingarna returneras inte. Fullständig platsannons finns på kyrkans rekryteringssidor evl.fi/rekrytering. Annonser finns på finska på www.evl.fi/rekrytointi.

evl.fi/rekrytering

KYRKOSTYRELSEN

Kyrkostyrelsen sköter den gemensamma förvaltningen, ekonomin och verksamheten för Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Kyrkans informationscentral är en specialenhet hos Kyrkostyrelsen som ansvarar för evangelisk-lutherska kyrkans riksomfattande kommunikation. Vi finns på Skatudden i Helsingfors.

Vid Kyrkans informationscentralens programtjänstenhet ledigförklaras tjänsten som

REDAKTIONSCHEF

(från början av 2013 programchef)

Den nya programtjänstenhetens primära uppgift är att ansvara för Yles andaktsprogram på finska i både radio och teve. Dessutom producerar enheten program med anknytning till religion, livsåskådning och etiska frågor.

Redaktionschefens uppgift är att leda och utveckla arbetet inom ansvarsområdet och vara chef för enhetens personal (ca 10 personer). Chefen ingår i informationscentralens ledningsgrupp.

Hela platsannonsern och mera information om tjänsten finns på adressen evl.fi/rekrytering. Ansökan riktar till Kyrkostyrelsen och lämnas till Kyrkostyrelsens registratörskontor på adressen PB 185, 00161 Helsingfors, besöksadress Lotsgatan 1 B, eller kyrkostyrelsen@evl.fi, senast den 19 oktober 2012 kl. 16. Ansökningshandlingarna returneras inte. Frågor besvaras av kommunikationsdirektor Tuomo Pesonen, tuomo.pesonen@evl.fi, tfn 09 1802 336.

evl.fi/rekrytering
BERÄTTA OM DIN
FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

I MIN
FÖRSAMLING

Wifotek

SOLFÅNGARPAKET

- med vacuumrör och rostfri saltank

Paket från **2850 €**

- finns också med värmepump

Från **5500 €**

PELLETSBRÄNNARE

Paket från **2950 €**

Tfn 050 572 9315, 044 304 1823
www.wifotek.com

Annonsera i Kyrkpressen! **KP**

Kontakta våra annonsförsäljare:

Tom Kytöpuru 041 447 5725, Björn Sten 0400 012 390,
Leif Westerling 050 329 4444, Jonny Åstrand 050 092 4528

Eller via e-post: annons@kyrkpressen.fi

Annonserinfo på www.kyrkpressen.fi

KUNGÖRELSER

KYRKAN I HELSINGFORS

TILLKÄNNAGIVANDE

Helsingfors kyrkliga samfällighets **gemensamma kyrkofullmäktige** sammanträder torsdagen den 11 oktober 2012 klockan 18 i Församlingarnas hus, Tredje linjen 22.

En förteckning över ärenden som kommer att föredras vid sammanträdet är från och med 3.10.2012 framlagd på anslagstavlor vid Helsingfors församlingars pastorsexpeditioner och hos den kyrkliga samfällighetens registratur, adress Tredje linjen 22.

Föredragningslistorna och beslutsförteckningarna kan läsas på webben: luottamus.helsinginseurakunnat.fi/kvsto.

Föredragningslistorna publiceras ca en vecka före mötet och beslutsförteckningarna ca en vecka efter respektive möte.

Helsingfors, den 17 september 2012
Ordförande

INKAST THOMAS ROSENBERG

Religion är gemenskap

BLAND SAMHÄLLSVETARE har det länge varit närmast ett axiom att sekulariseringsprocessen i samhället är oundviklig och enkelriktad. Och att kyrkan obönhörligen tappat terräng. Men så är det ju inte alls. Kyrkan må knaka, men religionen visar inga som helst tecken på att träda tillbaka. Och varför skulle den det? Så grundläggande som religionen är för människan. Och framför allt: för människan som en del av samhället. Utan religion inget samhälle.

Så säger åtminstone Émile Durkheim (1858–1917), sociologins kanske viktigaste klassiker. I sitt sista verk, *Les formes élémentaires de la vie religieuse* från 1912, gör han ett ambitiöst försök att visa hur religionen fungerar. En bok som alltså fyller exakt 100 år. Vari Gud, eller tron och den religiösa upplevelsen, innerst inne består är för honom oväsentligt. ”Gud” är i hans tolkning bara en biprodukt av det väsentliga, det vill säga hur religionen som fenomen binder ihop samhället.

DET KAN te sig futtigt, rentav sårande, men för Durkheim är det centrala inte vad religion *är* utan vad den *gör*. Den har ju helt uppenbart en väldig kraft. Durkheim trodde sig, liksom många andra på hans tid, kunna se mekanismerna tydligare hos ett naturfolk. I hans fall Arunta, en stam tillhörande aboriginerna i Australien. Kärnan i deras (natur) religiösa uppfattning är deras totem, det vill säga det som är för stammen heligt och som man regelbundet kollektivt bekräftar i samband med olika riter. ”Gud” är den kraft gemenskapen och dess enskilda medlemmar får av att tillhöra och tillbe samma totem.

I botten ligger indelningen mellan det sakrala och det profana, en distinktion som enligt Durkheim är helt grundläggande för alla kulturer – även om vi numera har svårt att se det. Det finns ju knappt något tabu längre som är alltför heligt för att brytas.

IFALL DURKHEIM har rätt är det helt logiskt att religionen kommer att överleva. Inget samhälle kan ju överhuvudtaget existera utan religion, i bemärkelsen en gemensam uppfattning om vad som är heligt.

Vad övrigt är kan man kanske kvittera med att som filosofen Ludwig Wittgenstein konstatera: ”Wovon mann nicht sprechen kann, darüber muss man schweigen”, den berömda sjunde och sista satsen i hans Tractatus (en bok som f.ö. fyller 90 år). En ödmjuk och inte så lite religiös tanke inför det obegripliga, med återklanger av en visdom som är lika gammal som människan. Tag t.ex. de snarlika formuleringarna i Jesus Syraks vishet, en del av de så kallade apokryfiska skrifterna (Syr 3:21–22): ”Fråga inte efter det som övergår ditt förstånd, forska inte i det som överstiger dina krafter. Tänk på de befallningar du fått; det som är fördolt angår dig inte.”

Men ifråga om det vi kan begripa kan Émile Durkheims teori vara till stor hjälp.

Thomas Rosenberg är sociolog, skriftställare och samtidsanalytiker.

KYRKPRESSAT TOMAS VON MARTENS

Kunskap och mening förutsätter varandra

I ETT PÅ MÅNGA SÄTT postkristet samhälle vidgas hela tiden klyftan mellan å ena sidan det som uppfattas som ”vetenskap”

och å andra sidan en religiös tro och livsåskådning. En religiös tro uppfattas allt oftare som något helt subjektivt och det finns ett starkt tryck på att hänvisa all religion till den privata sfären.

Nyligen föreslogs att gudstjänsten vid Åbo Akademis inskription kunde kompletteras med ett mera vetenskapligt alternativ. Förslaget kan ses som tecken på den allt vanligare uppfattningen att vetenskap och religiös tro utgör varandras motpoler.

NATURVETENSKAPEN och universiteten växte fram ur kyrkans famn. Vetenskapshistoriker och teoretiker har ägnat mycket tid och tankar åt att försöka förstå orsaken till detta.

Vetenskapen som vi kän-

ner den i dag skulle aldrig ha kunnat uppstå och utvecklas utan det kristna Europa och utan kyrkan. Den kristna uppfattningen om en personlig Gud som skapat världen motiverade till ett helt nytt slag av nyfikenhet och kunskapssökande. Denna lust att vilja förstå Gud och att upptäcka hur han skapat vår värld finns kanske allra starkast i det judiskt-kristna arvet. Också i islam finns ett sådant kunskapssökande imperativ och under hundratals år var islam världsledande i bildning och vetenskap.

I Antikens Grekland fanns både kunskapssökande och djupsinnigt filosoferande, men av någon orsak ledde detta aldrig till en naturvetenskaplig revolution.

Trots stor visdom och kunskap finns inte heller i det österländska religiösa och filosofiska tänkandet sådana verklighetsuppfattningar som skulle ha motiverat en naturvetenskaplig utveckling av västerländsk modell.

”Allt vetenskapligt arbete har sin rot i en tro på att det finns en mening med världen och att det lönar sig att söka efter denna mening.”

ENLIGT DEN HÄR vetenskapshistoriska synen, som givetvis inte står oemotsagd, har allt vetenskapligt arbete och kunskapssökande sin rot i en tro på att det finns en mening med världen och universum och att det lönar sig att söka efter denna mening.

Ett konkret exempel på detta har vi i den forskning som utrett människans arvs-massa. I ett skede av forskningen trodde forskarna att en stor del av arvs-massan var utfyllnad utan någon egentlig funktion. Denna del av arvs-massan kallades följdriktigt för *skräp-dna*. Forskare såg förekomsten av skräp-dna som ett bevis på att evolutionen är slumpmässig och icke-styrd.

DENNA TRO ledde till att man slutade forska i skräp-dna eftersom det ansågs meningslöst. Många av de forskare som ändå fortsatte söka efter en mening med skräp-dna var naturvetare som hade en personlig gudstro.

Med tiden ledde deras ansträngningar till upptäckten att skräp-dna trots allt har många viktiga funktioner.

Den senaste tiden har vi i medierna fått läsa och höra att forskning i skräp-dna i dag är ett viktigt forskningsfält där nya viktiga upptäckter görs i en strid ström.

MAN BEHÖVER givetvis inte vara troende eller religiös för att vara en duktig vetenskapsman. Men det hjälper. Tro är inte ett hinder för kunskapssökande som det ibland hävdas. Religiös tro kan tvärtom fungera som en starkt motiverande faktor.

Det finns en uppenbar och logisk motsägelse i det faktum att många forskare som inte tror på en yttersta mening och orsak i universum, eller i evolutionen, ändå i sitt dagliga arbete söker efter orsaker, mening och sammanhang i världen och livet.

Oberoende av om vi är troende och religiösa eller har en helt sekulär livsåskådning, kan vi uppleva livet som djupt meningsfullt. Denna allmänmänskliga förmåga att uppleva mening i tillvaron kan ses som en form av implicit och omedveten gudstro. Vi är skapade med ett inbyggt behov av meningssökande. Vi kanske bekänner vår tro på ett meningslöst och slumpmässigt universum, men vår verklighet och vårt liv berättar en annan sanning.

FÖR JAKTEN OCH I NATUREN!

GARMIN ASTRO 320 (Finlands billigaste) 579,-	VANDRINGS-SKOR dam och herr (89,90) 69,90
PREMIUM JAKTDRÄKT (269,-) 229,-	SEITA LIPPIS 24,90
COLBY 3-LAGER SKALJACKA (129,90) 99,90	SOTKA LIPPIS 19,90
	OLIKA MODELLER RINKKA OCH RYGG-SÄCKAR I LAGER!

För avkopplande stunder i naturen och på sjön!

OceanDealers

BÄCKVÄGEN 13, JAKOBSTAD (mellan Lidl och Biskops)
Öppet: må-fr 9-17, lö 9-14 www.oceandealers.fi

Du kan lyckas!

Med lite hjälp av Vännerna

Svenska folkskolans vänner

SFV är en opolitisk förening, som i 130 år jobbat för bildning på svenska i Finland. Kanske du kan uppnå ditt mål, eller förverkliga dina drömmar med lite hjälp av Vännerna?

Du hittar oss på sfv.fi, på Facebook, Twitter och YouTube. Eller ring oss på 09-6844 570.

Bli medlem! Årsavgift endast 10 euro.
SFV tar emot donationer och testamenten och ger gratis sakkunnig hjälp.

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

HÄDELSE ELLER EMPATI?

Sårbarhetens räckvidd

”Den som fattat vidden av Gud, fattar också att det jag eller någon annan skulle kalla ”hädelse” är för futtigt för att kränka Gud det minsta. Allahu akhbar, som muslimerna säger: Gud är större.

En människa kan såras i sitt innersta av att det hon håller heligt skändas, det är något annat. Att förstå och respektera det är en fråga om enkel empatisk hygglighet bara. Men att någon sårat ger mig aldrig rätt att såra tillbaka.”
Maria Küchen i Kyrkans Tidning om Mellanösterns oroligheter.

RÄTTELSE

KP skrev förra veckan om det åländska initiativet till ökad självstyrelse för församlingarna på Åland. Kyrkofullmäktigeordförande **Christian Beijar** i Mariehamn ska hejta Christian och ingen-ting annat. Vi beklagar missödet.

Välbekant men annorlunda

Mia och Ben Westerling har återvänt till Nepal efter 22 år i Finland. Nu bloggar de om sitt nya liv.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

Kyrkpressens nya månadsbloggare är Mia och Ben Westerling som nyligen flyttat till Kathmandu i Nepal för att jobba för Finska Missions-sällskapet.

Ni har varit missionärer i Nepal tidigare men det är 22 år sedan senast. Vad har förändrats?

– Här i Nepal är det så att man tilltalar damer som är äldre än man själv som *didi* och de som är yngre som *bahini*. Förr kunde jag säga *didi* till nästan alla, nu säger jag *bahini*, skrattar Ben Westerling.

Mia tillägger att det finns fördelar med att vara äldre. I Nepal respekteras äldre personer på ett annat sätt än i vår kultur.

– Mycket har nog förändrats. I dag finns det många yrkeskunniga nepaleser och utvecklingen har gått framåt, framför allt för dem som skaffat sig en utbildning. Men samtidigt känns det som att den utvecklingen inte riktigt nått gräsrotterna. FMS arbete riktar sig till de mest hjälpbehövande.

Vad jobbar ni med?

– Mitt jobb handlar om att se de behov som det kyrkliga nätverket i Nepal har och utveckla arbetet i samarbete med dem. Sedan ska jag sätta mig in i de utvecklingsprojekt som utrikesministeriet kana-

MIA OCH Ben Westerling har återvänt till Nepal och märker att samhällsförändringarna tar tid. Det finns en fatalism i samhället som motverkar snabba förändringar. FOTO: ANNI TAKKO

”Att födas som handikappad antas vara en följd av synder man själv eller föräldrarna begått.”

www.kyrkpressen.fi

liserar via FMS. I dag har vi verksamhet i 30 av 75 distrikt, säger Ben.

Mia Westerling ansvarar i sin tur för att informera om det kyrkliga arbetet.

– Genom det kyrkliga nätverket stöder vi familjearbete, ledatutbildning för kvinnor, hiv/aids-arbete och verksamhet bland barn och ungdomar.

– Gräsrotsarbetet sköts av lokala krafter men vårt arbete är att ge finansiellt stöd och att motivera.

Hur känns det att vara tillbaka, är ni inspirerade?

– Jo, vi är privilegierade som får vara en del av det här, säger Mia Westerling.

Bägge två är glada över att de kan språket och därför har kunnat komma in i arbetet mycket snabbt.

– Vi jobbar med viktiga saker, till exempel med att befärma handikappades ställning i samhället. I söndags besökte vi ett buddhistiskt kloster och pratade med en munk. När vi frågade vad religionen betyder för honom sa han att han genom religionen strävar efter att få en bättre ställning i följande liv. Att födas som handikappad hör till det värsta man kan vara med om. Det antas vara en följd av synder man själv eller föräldrar-na begått.

Ser ni på det nepalesiska samhället ur ett annat perspektiv nu, när ni återvänt efter många år?

– Jo, jag tycker jag fått en ny bild av hinduismen och hur den påverkar samhället. Jag förstår orsak och verkan på ett annat sätt, säger Ben.

Mia berättar att hon pratat mycket med en nepalesisk bekant som menar att fatalismen bidrar till att utvecklingen sker så långsamt.

– Folk är bundna av hur det alltid varit. Om man kör av en väg tänker man att det var meningen, ingen idé att förbättra vägen.

– Ibland känns det som om folk bara väntar på att tiden ska gå i hopp om att nästa liv ska bli bättre, säger Ben.

Hur ser er vardag ut?

– Vi bor i en höghuslägenhet med elektricitet och dator och det är lätt att nå vänner via Skype – det känns väldigt annorlunda jämfört med hur det var för 22 år sedan.

Samtidigt menar de att Kathmandu fortfarande på många sätt känns som en liten by, trots sina fyra miljoner invånare. I gathörnen rostar grannarna majs på öppen eld. Det finns inga ordentliga avloppssystem.

– Jag har sett två trafikljus och folk parkerar precis var som helst, säger Ben.

– Principen är den att ingen tar hänsyn till någon annan. Om fyra bilar kommer samtidigt till en korsning ska alla köra först. Det märkliga är att det ändå fungerar.

Ben och Mia Westerling bloggar på www.kyrkpressen.fi i oktober. De kommer att berätta om sitt arbete och sin vardag i Kathmandu i Nepal.

En präst väntade i en bilkö för att få tanka bilen inför en långhelg. En man som arbetade på bensinstationen kom fram till honom och sa: Jag är ledsen att ni får vänta. Alla tycks alltid vänta till sista sekunden då de ska tanka inför en lång resa. Präster skrattade och sa: Jag vet vad du menar. Det är samma problem i min bransch.

kuriren
–tidningen för Dig!

Prenumerera på den allt mer populära finlandssvenska veckotidningen Kuriren. På ett år har läsekretsen ökat med **25%** och är nu uppe i **50.000!**

VI LOTTAR UT TRE PAR HACKMAN KASTRULLER

Prenumerera och delta i utlottningen

Nu har du möjlighet att vinna ett par kastruller av hög klass. Kuriren lottar ut tre par kastruller med glaslock av märket **Hackman Matador**. Kastrullerna är 2,5 och 4 liter och har ett sammanlagt värde på cirka **135 euro**.

JA TACK!

- ☒ **JAG VILL PRENUMERERA PÅ KURIREN**
- ☐ för resten av år 2012 och hela året 2013 för 75 € (inom Norden)
- ☐ Tre (3) provnummer för endast 14 euro.
- ☐ Ett halvt år för endast 40 euro.

- ☒ **JAG DELTAR I UTLOTTNINGEN AV TRE PAR HACKMAN MATADOR KASTRULLER**
(värde ca 135 euro/par)

SÄND KURIREN TILL:

NAMN	
ADRESS	
	TEL/MOB.

SÄND RÅKNINGEN TILL:

NAMN	
ADRESS	
	TEL/MOB.

- ☐ **Nej tack,** jag vill inte prenumerera på Kuriren. Jag deltar endast i utlottningen av Hackman Matador kastrullerna. Jag returnerar beställnings- och utloppsblanketten försedd med ett 1-klass frimärke till adressen Kuriren, PB 12, 65101 VASA (var snäll och stryk över den färdigtryckta adressen på kupongen och skriv in den nya under).

Erbjudandet gäller till 30.11.2012

Kan sändas ofrånkerat inom Norden Kuriren betalar portot

kuriren

PB 12
SVARFÖRSÄNDELSE
KOD 5005430
65103 VASA